

Mercator

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA MERCATOR

LETO XV.

LJUBLJANA, AVGUST 1977

ŠT.7

V TEJ ŠTEVILKI OBJAVLJAMO:

- gradivo za 3. zasedanje delavskega sveta SOZD
- novo skladišče živil v Idriji
- kako so zaživele delovne organizacije Mercator — Hoteli gostinstvo, Mercator — Rožnik in Mercator — Velepreskrba
- poslovni uspeh ob polletju
- počitniški dom v Dajli
- sestanki, zasedanja, seje...
- sejmi

Delavci delovne organizacije MERCATOR — Rudar so 5. avgusta izročili svojemu namenu novo 2300 kvadratnih metrov veliko skladišče za živila v Mokraški vasi pri Spodnji Idriji

Novo skladišče živil

V tem mesecu, natančneje 5. avgusta, so delavci delovne organizacije MERCATOR — RUDAR Idrija slavili pomembno delovno zmago: najstarejša skladiščna delavca Franc Božič in Srečko Vončina, sta odprla v Mokraški vasi pri Spodnji Idriji, novo skladišče živil z 2300 kvadratnimi metri bruto površine.

Uvodoma je spregovoril o tej pomembni prireditvi, ki so jo delavci prejšnje TOZD Idrija načrtovali že od leta 1971, ko so se združili z Mercatorjem, predsednik delavskega sveta Ivan Skrt. Poudaril je, da so imeli stare skladiščne prostore raztresene na petih mestih v Idriji, v dotrajanih zgradbah. Stari idrijski magazin je postajal ozko grlo in onemogočal normalno oskrbo prebivalstva.

Z združitvijo so bile dane nove možnosti za razvoj trgovske dejavnosti v Idriji. Prva pridobitev je bila blagovnica. Kljub težavam pri investicijskih vlaganjih pa so pristopili tudi k izgradnji prepotrebnega skladišča, ki so ga pričeli graditi v lanskem letu.

Delavci v starih skladiščih so bili izpostavljeni težkim fizičnim naporom o produktivnosti pa kljub njihovi marljivosti ni bilo mogoče govoriti. Petindvajset ton sladkorja so nakladali ves dan, sedaj, v novem skladišču, pa bodo s pomočjo sodobnih viličarjev opravili to delo v dveh urah in pol.

Na slovesnosti je govoril tudi generalni direktor SOZD Mercator, tovariš Miran Goslar, ki je delavcem Rudarja čestital za dosežen uspeh.

»Ta objekt predstavlja kompleksno zaokroženost trgovske mreže v Idriji,« je med drugim dejal tovariš Goslar, »in pomeni možnost za povečanje obsega prometa tudi preko občinskih meja. Delavci z njim prevzimate nase velike obveznosti, predvsem z odplačilom kredi-

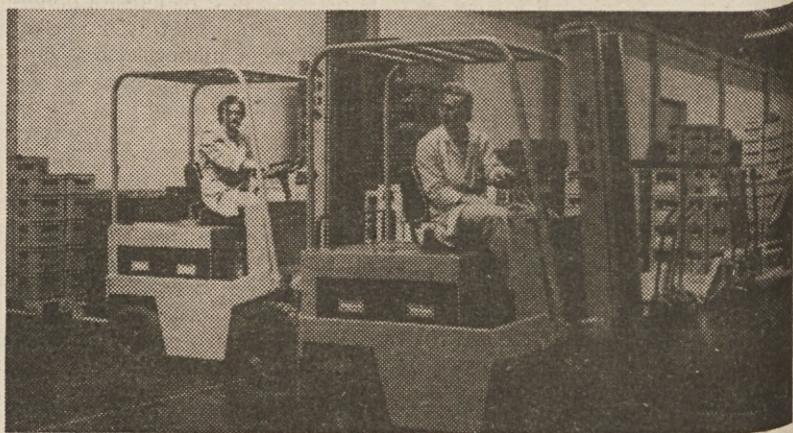

Ob navzočnosti nekaterih članov kolektiva in gostov je prvi govoril predsednik delavskega sveta MERCATOR-Rudar Ivan Skrt.

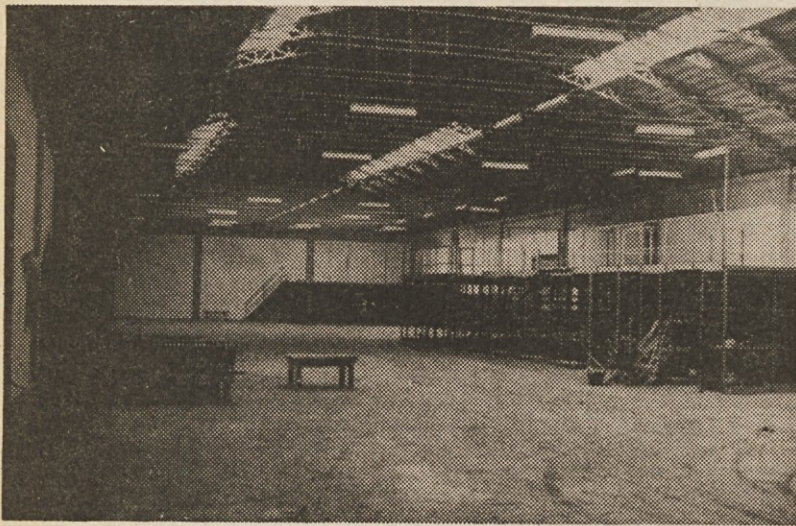
tov, vendar vam to ne bo težko, saj ste že vsa leta nazaj pokazali zrelost; racionalno ste gospodarili z osebniimi dohodki, da ste se lahko lotili izgradnje.«

Seveda pri tem ni pozabil omeniti pomoči ostalih TOZD in DO, združenih v Mercator, ki so idrijski delovni organizaciji z nekaterimi olajšavami pomagali priti do sredstev.

Z nekaj besedami je orisal tudi naše prihodnje naloge in načrte. Pred nami so veliki plani, ki jih bomo uresničevali le z združenimi močmi. V srednjeročnem načrtu dela in razvoja smo si zadali za 158 milijard naložb, kar bomo uresničili le ob izjemnih naporih, ker vemo, da

Henrik Šinkovec in Vasilij Krepež sta že pred otvoritvijo opravila tečaj za voznika viličarja.

Objekt v gradnji

Franc Božič in Jože Pavšič sta nove pridobitve zelo vesela, saj bo njuno delo odslej veliko lažje.

je položaj trgovine težak in da je naša akumulativnost nizka.

Vrednost objekta znaša 10 milijonov dinarjev. Skladišče je sodobno opremljeno s potrebno mehanizacijo, s hladilnicami, urejenimi upravnimi in sanitarnimi prostori ter garderobami. Objekt je gradilo gradbeno podjetje Zigrad iz Idrije po načrtih Projekta Gorica in pod nadzornim organom TOZD Investa.

V skladišču dela skupno 23 delavcev, če štejemo tudi delavce v administraciji in sedem šoferjev. Zapis bomo zaključili z mnenji dveh delavcev, ki sta po dolgoletnem težkem delu v starih skladiščih dočakala lažje delovne pogoje in lepše delovno okolje.

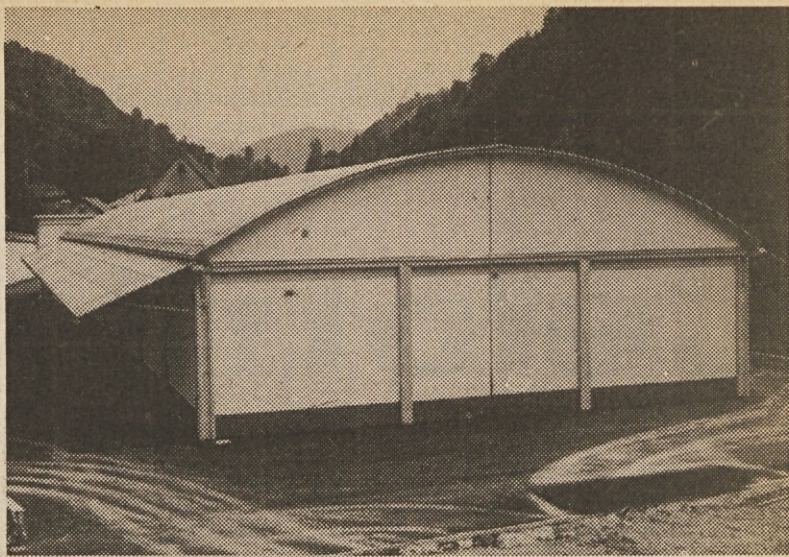
JOŽE PAVŠIČ, komisionar: »Naše delo bo odslej lažje, imeli bomo boljši pregled nad blagom in večje zaloge.

Sploh bo vse teklo po novem sistemu. Prej smo en komisionar pripravljali na petih oziroma šestih mestih in je vse skupaj trajalo dve uri, sedaj pa ga bomo pripravili na enem mestu v nekaj minutah.«

FRANČ BOŽIČ, delavec: »V skladišču delam že trinajst let in sem kljub težkemu delu kar vztrajal, čeprav je bilo že nevdržno. Vedno sem upal na boljše, tako kakor tudi moji sodelavci, s katerimi se lepo razumem. Danes sem srečen, da smo naposled le v novem in lepšem, saj smo za ta cilj žrtvovali tudi del naših osebnih prejemkov.

Delal bom še vedno klasično; izpita za viličarja nisem želel delati, ker raje delam po starem, z rokami. Pa saj zdaj ne bo tako težko kot prej!«

NADA RIHTAR

Velik delovni uspeh idrijskega kolektiva. Sodobno skladišče živil.

Poslovni uspeh ob polletju

UPI IN OBETI

Polletje je prvi mejnik v ocenjevanju poslovanja TOZD in DO. Do 3. 7. 1977 so TOZD izdelale poslovni uspeh med letom — bilance uspeha. V Zakonu o združenem delu, ki smo ga sprejeli v lanskem letu, je na novo opredeljena delitev celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka. Polletni obračun uspeha temelji že na novih izhodišnih postavkah, kakršne predpisuje Zakon o knjigovodstvu. Novi predpisi zahtevajo prehod na spremenjen kontni plan (ki pa s tem obratno še ni bil obvezen) in nov način obračuna. Težave nastopijo pri primerjanju z lanskim obdobjem, ki je zgolj prirejeno za potrebe sedanjega obračuna.

Ob koncu zapisa je tabela, iz katere je razvidna rast celotnega prihodka v letošnjem polletju po TOZD in po dejavnostih. Za SOZD je ta kategorija večja v letošnjem letu za 20%. Povečanje mnogo obeta, vendar se moramo ob njem zamisliti. Ali je povečanje plod našega truda in prizadevnosti, ali zgolj zunanjih vzrokov? Najbrž sta zastopani oba plati dejavnikov. Mnenja o stopnji inflacije so še deljena, očitno pa je, da so cene spet pričele s potjo navzgor, ne da bi jih ob tem spremljala rast produktivnosti. Delno pa gre tudi za oživitve gospodarstva, kar je vidno predvsem pri drugih dejavnostih, predvsem pri višini zalog v proizvodnji. Nasprotno tej ugotovitvi so v SOZD Mercator zaloge, ugotovljene na podlagi stanja 30. 6., narasle za približno 60 odstotkov glede na lanski isti termin. Rast zaloge je precej očitna v trgovski dejavnosti, kar nas napeljuje na misel, da se zaloge selijo iz proizvodnje v trgovino. Izpolnitev plana celotnega prihodka po dejavnostih je polovična, ali večja in če se bo taka rast celotnega prihodka

nadaljevala v drugi polovici leta, lahko upamo, da bo načrtovani vrednostni obseg posameznih dejavnosti presežen. Glede na to bi moral biti tudi čisti finančni rezultat boljši. Na žalost pa letošnji polletni podatki niso primerljivi z lanskimi zaradi spremenjenega načrta obračunavanja dohodka.

Pri prihodkih od prodaje proizvodov, trgovskega blaga in storitev (tako se sedaj imenuje nekdanja realizacija), je dinamika podobna gibanju celotnega prihodka, le, da je stopnja povečanja malce nižja glede na lansko obdobje, in sicer 15 odstotkov. Plan prodaje je izpolnjen 50-odstotno, trenutno je izvršitev planskih nalog najnižja na področju industrijske dejavnosti, najvišja pa v okviru tehničnih in poslovnih storitev. Pri tej dejavnosti ne gre toliko za pretirano uspešnost kot najbrž za prenizko postavljene planske naloge. Za primerjano obdobje naj omenimo, da so se v SR Sloveniji cene industrijskih izdelkov povečale za 8,5 odstotkov, življenjski stroški pa kar za 13. Do konca leta se te kategorije očitno ne bodo zmanjšale.

Indeks dohodka je za SOZD Mercator 172. Za tako veliko povečanje moramo omeniti več vzrokov. Eden izmed teh je že samo ugotavljanje dohodka. Med dohodka se po novi metodologiji šteje tiste poslovne stroške, ki vplivajo neposredno na rezultat dela, prispevki in davki ter ostale dajatve kot na primer prispevek za delovno skupnost, za ohranitev in varstvo človekovega okolja, pa gredo iz dohodka. Letošnji dohodek je torej večji za nekatere obveznosti, ki so bile prej vključene med storitve pri stroških, večji pa je tudi za povišano amortizacijo, ki je tudi ni več med porabljenimi sredstvi. Porabljenega sredstva so

zgolj računsko manjša glede na lansko obdobje, dohodek pa je večji. Največjo rast dohodka so imele naslednje dejavnosti: kmetijstvo, industrija in zunanja trgovina; najnižjo pa gostinstvo.

Z dohodkom se najprej pokrivajo obresti. Te so za SOZD v prvem polletju 77 približno 30,352 milijonov in so bile za 2,55 odstotka nižje kot v lanskem istem obdobju. Začetne lanskoletne težave z likvidnostjo so minile, zato se je tudi obseg kreditnega potenciala nekoliko zmanjšal. Zmanjšanje je delno pripisati tudi nižji obrestni meri za nekatere vrste kreditov. Glede na to, da se je likvidnost vsega gospodarstva izboljšala, je težko razumljivo, da ob obilju prostih denarnih sredstev ostajajo obresti še na tako visoki ravni.

Z dohodkom pokrivamo tudi prispevke samoupravnih interesnih skupnosti. Ti so se povečali za 84 odstotkov glede na lansko polletje, prav tako davki družbenopolitičnim skupnostim. Zmanjšanje med obveznostmi iz dohodka je vidna le pri zavarovalnih premijah, bančnih storitvah in ostalih manj pomembnih postavkah. Opažamo veliko rast sredstev samoupravnih interesnih skupnosti in skladov družbenopolitičnih skupnosti, v nasprotju z rastjo sredstev za razširjeno reprodukcijo TOZD in DO. Dajatve in inflacija trgajo ustvarjeno akumulacijo iz rok tistih, ki so jo ustvarili. Po statističnih podatkih so se sredstva vložena za investicije (sem štejemo vire TOZD, bank in drugih organizacij) zmanjšala za 34 procentov in so gospodarske organizacije investirale manj glede na lansko obdobje kar za 41 odstotkov.

Situacija v SOZD Mercator je precej podobna situaciji v slovenskem gospodarstvu. Možnosti za

naložbe so velike, težko pa je zbrati potrebna sredstva zanje.

Udeležba ostanka dohodka v čistem dohodku (ki je sestavljen iz sredstev za osebno porabo iz skladov) je v letošnjem polletju večja kot lani (letos 24,8, lani 12,7 odstotkov). Delež je večji tudi zaradi opustitve povišane amortizacije med stroški (tiste TOZD, ki so imele prej veliko amortizacijo nad predpisanimi stopnjami, so sedaj oblikovale bistveno večji ostanek dohodka) in zaradi vključitve nekaterih obveznih posojil gospodarskim samoupravnim interesnim skupnostim v čisti dohodek.

Sredstva za osebno porabo (poslej so v to postavko vključeni bruto osebni dohodki, prejemki iz civilno-pravnih razmerij ter ostali osebni prejemki, ki vsebujejo med drugim tudi regresirano prehrano, so se povečala za četrtno glede na lansko polletje. Ker postavka ni razčlenjena, ne moremo ugotoviti, v kolikšni meri so se povečali osebni dohodki, računamo pa, da približno 20 odstotkov. Število zaposlenih je naraslo na 7.354, ugotovljeno na podlagi opravljenih ur in je večje za 1,94 procenta od podatka za lansko polletje. Rast zaposlenosti je torej pod slovenskim povprečjem, ki znaša 2,5 procenta.

Dodatne težave, ki nam zamegljujejo realnost podatkov, izvirajo tudi iz reorganizacije TOZD v nove TOZD (tu mislimo predvsem na Grmado, Dolomite in Golovec) in oblikovanje novih delovnih organizacij ter iz neenotnosti knjiženja. Navodila za izdelavo obračuna so na primer dopuščala dve možnosti za knjiženje prispevka Delovni skupnosti SOZD tako, da so lahko to postavko računovodje vključili med storitve pri dohodkih ali pa so ga smatrali kot odstopljen dohodek.

Kljub neprimerljivosti, ugotavljamo, da se izgube ne pojavljajo več v takem obsegu, kot v lanskem letu, saj smo jih lani ob polletju zabeležili v višini 44,748 milijonov, letos pa je 1,247 milijona. Te izvirajo pretežno

iz kmetijske dejavnosti in so sezonskega značaja. Ob koncu leta TOZD, ki poslujejo na tem področju običajno izgub nimajo. Pričakujemo, da bodo pristojni organi metodologijo obračuna

ustrezno pripravili, reorganizacijske spremembe pa nam bodo povzročale težave še vse leto, šele leto 1978 bo bolj primerljivo z letošnjim obdobjem. Kazalci so optimistični

predvsem glede na lansko polletje, pri tem pa moramo upoštevati, da smo prav v lanskem letu dosegli najslabše rezultate v zadnjih nekaj letih.

ALENKA SRDIČ

Celotni prihodek

OZD	1. 1.—30. 6. 76	plan 77	1. 1.—30. 6. 77	% doseg. plana	indeks 77/76
MERCATOR — TRožnik	816.695.463	1.974.991.457	945.970.507	48	116
TOZD Dolomiti	173.591.434	491.840.945	236.235.531	48	136
TOZD Golovec	235.146.612	475.380.592	223.101.994	47	95
TOZD Grmada	191.589.978	428.531.899	211.449.695	49	110
TOZD Metlika	24.556.618	63.973.000	30.597.884	48	125
TOZD Gradišče	22.218.132	56.800.000	27.552.623	49	124
TOZD Preskrba	54.198.174	137.230.000	62.206.152	45	115
TOZD Beograd	84.081.793	214.703.937	106.919.853	50	127
TOZD Jelka Ribnica	31.312.722	88.972.711	41.626.750	47	133
DS MERCATOR — Rožnik	—	17.558.373	6.280.025	36	—
MERCATOR — Hoteli-gostinstvo	41.621.905	102.132.855	52.383.117	36	126
TOZD Kav. Evropa	4.252.728	8.873.000	4.867.455	55	114
TOZD Kav. bar-Nebotičnik	2.381.962	5.260.000	3.098.860	59	130
TOZD Jelka Hrastnik	5.923.738	13.815.103	6.339.105	46	107
TOZD Sremič	6.333.676	16.700.000	7.517.798	45	119
TOZD Ilirija	22.729.801	57.484.752	30.559.899	53	134
MERCATOR — Gostinsko podjetje Idrija	8.674.477	19.065.000	9.762.861	51	113
MERCATOR — Velepokrba	837.630.768	1.966.689.975	975.572.121	50	116
TOZD Grosist	471.217.011	1.086.746.800	536.626.335	49	114
TOZD Trgopromet	117.050.727	272.500.000	133.541.526	49	114
TOZD Standard	113.768.927	304.938.953	148.878.331	49	131
TOZD TMI	105.196.201	249.351.937	123.034.445	49	117
TOZD Investa	26.540.022	43.400.000	27.918.054	64	105
TOZD Hladilnica	3.857.880	9.752.285	5.573.430	57	144
MERCATOR — Panonija	259.281.243	641.218.000	328.189.708	53	127
MERCATOR — Emba	86.183.426	217.200.000	99.286.898	46	115
MERCATOR — Potrošnik	33.265.313	82.773.000	42.927.361	52	129
MERCATOR — Sloga	45.545.550	116.446.000	57.989.956	50	127
MERCATOR — Univerzal	66.127.186	170.775.000	83.977.406	49	127
MERCATOR — Contal	442.871.302	773.404.200	400.900.951	52	91
TOZD Cibes	10.159.498	18.904.200	9.917.439	52	98
TOZD Conimex	432.564.046	754.500.000	390.833.597	52	90
DS Skup. služb	147.758	—	149.915	—	101
MERCATOR — Slovenija sadje	276.300.846	578.700.000	332.689.128	57	120
MERCATOR — Idrija	101.958.468	240.000.000	115.466.261	48	113
MERCATOR — Sadje zelenjava	131.661.548	325.770.000	148.252	46	113
MERCATOR — Preskrba Krško	79.940.796	212.231.380	95.507.744	45	119
MERCATOR — Zarja	58.365.943	145.600.000	67.839.843	47	116
MERCATOR — STP Hrastnik	44.052.307	110.500.000	53.854.757	49	122
MERCATOR — Agrokombinat	110.093.189	262.138.740	139.489.876	53	127
TOZD Kmetij. z usl.	87.089.316	—	105.552.829	—	121
TOZD Kooperacija	20.682.997	—	31.252.038	—	151
DS Skup. služb	2.320.876	—	2.685.009	—	116
MERCATOR — KK Zasavje	46.974.524	130.870.000	70.572.981	—	150
TOZD Kooperacija	8.936.191	—	41.250.245	—	462
TOZD Proizv. — trg.	36.803.379	—	27.915.070	—	76
DS Skup. služb	1.234.954	—	1.407.666	—	114
DELOVNA SKUPNOST SOZD Mercator	49.490.322	36.292.469	56.912.143	157	115
SKUPAJ	3.536.734.576	8.079.798.076	4.077.545.9089	50	120

OZD	1. 1.—30. 6. 76	plan 77	1. 1.—30. 6. 77	% doseg. plana	indeks 77/76
Kmet. proizvod.	153.511.883	393.008.740	205.970.182	52	134
Industrija	191.379.627	466.551.937	222.321.343	48	116
Trgovina	2,338.930.482	5,639.932.217	2,752.741.999	49	118
Teh. in posl. st.	40.557.400	72.056.485	43.408.923	60	107
Gost. in turizem	50.296.382	121.197.855	62.145.978	51	124
Zunanj. trg.	708.864.892	1,333.200.000	723.522.725	54	102
Delovne skup.	53.193.910	53.850.842	67.434.758	125	127

Kako so zaživele delovne organizacije Mercator — Hoteli gostinstvo, Mercator — Rožnik in Mercator — Velepreskrba

Po temeljiti razpravi Zakona o združenem delu in analizi samoupravnih odnosov smo se delavci Mercatorja odločili za reorganizacijo v sestavljeno organizacijo združenega dela, kjer pa ni šlo le za organizacijske spremembe v smislu Zakona o združenem delu, temveč se je v SOZD Mercator združilo še nekaj novih delovnih organizacij. Nekatere od njih so se vključile v obstoječe delovne organizacije Mercatorja, nekatere v njegove TOZD, spet druge so obdržale status delovne organizacije v okviru SOZD. Danes ima SOZD 18 delovnih organizacij, od katerih je 10 enovitih, kar pomeni, da v svojem sestavu nimajo TOZD, in 32 TOZD.

Na referendumu 29. marca in 3. aprila letos, smo potrdili svojo odločitev za združitev v SOZD. Krenili smo na novo samoupravno pot, zgrajeno na novih družbenoekonomskih odnosih in v novih samoupravnih organizacijah.

Od podpisa samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Mercator bo kmalu minilo že šest mesecev, zato je prav, da pogledamo, kako so zaživele naše nove samoupravne organizacije. Za naš razgovor smo si izbrali tri in sicer delovne organizacije: MERCATOR — HOTELI GOSTINSTVO, MERCATOR — ROŽNIK in MERCATOR — VELEPRESKRBA.

Izbrali smo si jih zato, ker so to povsem novo ustanovljene delovne organizacije, ki vključujejo skupno 19 TOZD. Nekatere so prej delovale kot TOZD Mercatorja oziroma so bile na novo oblikovane (TOZD Grmada, TOZD Golovec in TOZD Dolomiti) ali pa so iz delovnih organizacij postale temeljne organizacije združenega dela.

Poleg nove oblike organiziranosti v delovnih organizacijah: MERCATOR — PANONIJA Ptuj, MERCATOR — SLOVENIJA SADJE Ljubljana, MERCATOR — RUDAR Idrija, MERCATOR — GOSTINSKO PODJETJE Idrija in v obeh kmetijskih organizacijah — MERCATOR — AGROKOMBINAT Krško, MERCATOR — KMETIJSKI KOMBINAT Sevnica — o kateri bomo pisali v prihodnjih številkah glasila, je v ljubljanskih treh delovnih organizacijah prišlo do največjih sprememb.

Okvirne teme, o katerih je tekla beseda, so bile naslednje:

- Priprave na registracijo
- Normativna urejenost
- Poslovanje
- Družbenopolitične organizacije

Sodelovali so: Sašo Žabjek v. d. direktorja MERCATOR — HOTELI GOSTINSTVO, Edo Božič v. d. direktorja MERCATOR — ROŽNIK, Bojan Sever v. d. direktorja MERCATOR — VELEPRESKRBA, Miran Goslar v. d. generalnega direktorja, Nada Rihtar in Matjaž Marinček, sodelavca centra za obveščanje. Pogovor je vodil odgovorni urednik glasila Vasja Butina.

PRIPRAVE NA REGISTRACIJO

V tem delu pogovora smo izvedeli o pripravah na vpis v sodni register pri Okrajnem gospodarskem sodišču Ljubljana, za kar je potrebno predložiti samoupravni sporazum o združitvi v DO in še nekatere druge samoupravne splošne akte, izvoliti delavski svet delovne organizacije in imenovati vršilca dolžnosti direktorja.

Vse tri delovne organizacije so pripravljene na vpis in so že predložile pravni službi SOZD potrebne dokumente. Ponekod so nejasnosti še vedno okoli dejavnosti, predvsem v Velepreskrbi v TOZD Standard

Novo mesto in TOZD Trgopromet Kočevje, katerih dejavnost je trgovina na debelo in drobno, dveh glavnih dejavnosti pa ena temeljna organizacija ne sme opravljati. Deloma se vprašanje dejavnosti pojavlja tudi v TOZD Jelka Ribnica, ki ima v svojem sestavu tudi hotel.

Vpis v register se je nekoliko zavlekel, ker ni slovenskih obrazcev. Predvidoma bo vpis jeseni.

NORMATIVNA UREJENOST

Po zakonu o združenem delu morajo TOZD in druge OZD prilagoditi svojo organizacijo in uskladiti

Pogovor je potekal v uredništvu glasila

samoupravne splošne akte z zakonom v rokih, ki jih določajo programi za izvajanje določil zakona. Najpozneje naj bi to opravili v dveh letih od sprejema zakona, to je do 11. decembra 1978. leta. Določbe zakona oziroma akti, ki se nanašajo na ugotavljanje celotnega prihodka, razporejanje dohodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev, pa bodo v veljavi že od 1. januarja 1978. Zakon tudi določa, da moramo sprejeti statute najpozneje v šestih mesecih od sprejema samoupravnega sporazuma o združitvi.

Zaradi kratkih rokov nas je zanimalo, kako potekajo priprave na sprejemanje samoupravnih aktov. Še posebej zato, ker so to novo oblikovane delovne organizacije in morajo vse akte pripraviti na novo.

Sašo Žabjek, MERCATOR — HG: »Statut DO smo pripravljali že od ustanovitve. Imenovana je bila komisija, v katero smo pritegnili delegate posameznih TOZD in do referenduma do 23. septembra bo vse pripravljeno. Sedaj poteka poprejšnja obravnava in usklajevanje z osnutkom statuta SOZD.

Na samoupravnem sporazumu o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in osebnih dohodkov delamo že dlje časa, na osnovah kot jih predvideva zakon o združenem delu. S strani republi-

škega odbora sindikata za gostinstvo je bila TOZD Ilirija določena, da pripravi vzorčni osnutek pravilnika za OD, ki naj bi bil potem baza za ostale.

Ta problem delitve osebnih dohodkov so imeli v Iliriji že prej dobro rešen, delili so po delu. Žal imamo ta problem prisoten v drugih TOZD, na primer v Hrastniku, kjer je merilo za nagrajevanje uspeh celotne TOZD in delavci v posameznih enotah ne vedo za svoj uspeh. Delno je tako tudi v TOZD Sremič, medtem ko pri TOZD Kavarna Evropa in Kavarna — bar Nebotičnik, ki so brez poslovnih enot, tega problema ni.

Ko bomo sestavili enotni sporazum za DO, ki bo osnova za pravilnike TOZD, tega problema ne bo več.

Sporazuma o svobodni menjavi dela med delavci TOZD in delovno skupnostjo DO, še nimamo. Pripravljali ga bomo postopno, ko bomo videli, kaj bomo združevali na ravni DO.

Edo Božič, MERCATOR — ROŽNIK: »Osnutek statuta je narujen. Delavski svet bo v predvidenem roku določil predlog. Pripomb v poprejšnji obravnavi zaenkrat ni bilo. Glede drugih aktov je pri nas najbolj zanimiv samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in osebnih dohodkov, ki še ni priprav-

MERCATOR — HG, n. sub. o.

Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 4
gostinske, hotelske in kavarniške usluge
Kavarna Evropa, kavarna — bar Nebotičnik, Ilirija, Jelka Hrastnik, Sremič Krško
416
52,383.117
3,756.949

MERCATOR — ROŽNIK, n. sub. o.

Ljubljana, Aškerčeva 5
trgovina na debelo in drobno ter gostinstvo
Dolomiti, Golovec, Grmada, Metlika, Gradišče Trebnje, Preskrba Tržič, Jelka Ribnica, Veleblagovnica Beograd
2020
945,970.507
16,934.206

MERCATOR — VELEPRESKRBA, n. sub. o.

Ljubljana, Ciril-Methodov trg 1
proizvodnja, trgovina in storitve
Hladilnica, Investa, Standard Novo mesto, TMI, Trgopromet Kočevje, Grosist
1288
975,572.121
17,869.687

Dejavnost:

TOZD:

Število zaposlenih:

Celotni prihodek v I. polletju

Ostaneč čistega dohodka za sklade

ljen. Na sestanku strokovnih služb TOZD smo se dogovorili, da predvidoma do 10. septembra pripravimo osnutek in ujamemo roke po programu, kar bo zelo težko.

Pri nas problema delitve po delu nimamo in je osnova promet. Že sedanji elementi so v skladu zakona o združenem delu. Z reorganizacijo treh ljubljanskih TOZD sta dve že sprejeli nove pravilnike, ostale pa imajo še stare sporazume, vendar je tudi pri teh osnova opravljeno delo in nagrajevanje neposredno po poslovnih enotah. Večji problem pa je v delovni skupnosti; komisija je pripravila osnutek, ki je v razpravi. Osnutek vključuje tudi merila za delavce v računovodstvu in sicer tako, da smo postavili roke za opravljanje posameznih nalog. Ta merila bodo veljala poskusno pol leta in jih bomo po potrebi popravili. Zanimivo je, da ni bilo večjih pripomb in so delavci z veseljem sprejeli ta merila.

Sašo Žabjek, v. d. direktor Mercator — Hoteli-gostinstvo

Od drugih samoupravnih splošnih aktov smo pričeli pripravljati akte, ki so nujni za poslovanje kot je pravilnik o knjigovodstvu, kalu, cenah.

Sporazum o svobodni menjavi dela med delavci TOZD in delovno skupnostjo DO je v razpravi in nanj še ni pripomb. Potekajo tudi razprave o osnutkih aktov SOZD in to na delnih zborih oziroma samoupravnih delovnih skupinah. Izogibamo se skupnih zborov, ker se težko zberemo skupaj in tudi razprava je zaradi večjega števila delavcev manj kakovostna.

Bojan Sever, MERCATOR — VELEPRESKRBA: »Predlog statuta DO je bil določen na delavskem svetu 3. avgusta; obenem je bila imenovana komisija za izvedbo referenduma. Večjih pripomb s strani TOZD ni bilo, tako da gre takšen tudi na referendum 23. septembra.

Na delavskem svetu so delegati določili predlog sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje za razporejanje čistega dohodka in osebni dohodkov. O njem sedaj razpravlja izvršilni odbor.«

POMANJKANJE PROSTORA

Delavci TOZD, ki so vključene v delovne organizacije so del opravil, ki so skupnega pomena za vso delovno organizacijo oziroma za njeno

poslovanje, prenesli v delovne skupnosti. Zaradi tega so njihovo oblikovanje, urejenost, kadrovska zasedba, financiranje in primerni prostori, velikega pomena za poslovanje DO.

Sašo Žabjek, MERCATOR — HG: »Sklep delavskega sveta DO je, da delavci delovne skupnosti združujemo delo v eni izmed TOZD (Ilirija), uresničujemo svoje pravice in obveznosti, s tem da se stroški, ki se pojavljajo pri financiranju trimesečno delijo po TOZD po posebnem ključu. Za to smo se odločili zaradi majhnega števila delavcev v delovni skupnosti. To pomeni, da delovna skupnost ni pravna oseba, bo pa ravno tako potreben samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela, plan in drugi akti.

Trenutno težav s prostori nimamo. V kolikor pa bi delovno skupnost povečali, pa bi se že pojavile.«

Edo Božič, MERCATOR — ROŽNIK: »Pri nas je delovna skupnost že oblikovana. Sprejet je sporazum o združevanju dela delavcev delovne skupnosti in statut delovne skupnosti. Trenutno je zaposlenih sto delavcev in vsa delovna mesta še niso zasedena. Sestavili smo že finančni načrt, ki ga je delavski svet DO sprejel. Sredstva za financiranje dotekajo redno mesečno, obračun pa bo narejen septembra na podlagi dejanskih uspehov. Nimamo nekaj najnujnejših strokovnih delavcev, ki so predvideni kot so vzdrževalci, gradbeni tehnik, ekonomist in pravnik. Računamo, da bomo službe izpopolnili do konca leta.

Problem so prostori, saj delajo predvsem delavci iz računovodstva v težkih delovnih razmerah. V srednjeročnem programu investicij bomo morali predvideti rešitev tega problema, bodisi samostojno ali v sklopu objektov na Slovenčevi.«

Bojan Sever, MERCATOR — VELEPRESKRBA: »Problema s financiranjem delovne skupnosti nimamo. Sistem financiranja so delegati delavskega sveta potrdili.

Za razliko od drugih imamo dovolj prostora. Delovna skupnost je svojo največjo vlogo do sedaj opravila pri pripravi potrebnih samoupravnih aktov, ki dejansko predstavljajo osnovo za nadaljnje delo. Na drugih področjih je manj opravljenega, zlasti zaradi pomanjkanja kadrov. Trenutno sva v delovni skupnosti samo dva delavca.«

Miran Goslar, v. d. generalnega direktorja: »Vse rešitve v iskanju novih prostorov, ki pomenijo trajnejšo rešitev, morajo biti usmerjene za DO in TOZD v Ljubljani v skupne in prostorsko čim bolj povezane. To je cenejše, bolj funkcionalno. Najbolj je to trenutno aktualno za organizacije s sedežem na Aškerčevi. Pozneje moramo dati možnost tudi ostalim, ki morajo sodelovati že pri sami odločitvi. Vse sedanje objekte, ki so raztreseni po vsem mestu, lahko ugodno prodamo in na ta način pridobimo večji del sredstev za izgradnjo skupnih prostorov, razen v primerih, ko gre za funkcionalnost in specifičnost organizacij,

Edo Božič, v. d. direktor Mercator — Rožnik

ki dovoljuje ločenost. Mislim, da mora biti taka usmeritev prisotna, čeprav ne vemo, kdaj se bomo tega konkretno lotili.«

Pogovarjali smo se tudi o pripravah na razpise individualnih poslovnih organov in delavcev s posebnimi pravicami in odgovornostmi. V MERCATOR — VELEPRESKRBA so že pred časom objavili razpis, na katerega ni bilo prijav. Razpis so ponovili te dni. V Rožniku se na to pripravljajo, ker bo kmalu potekel rok šestih mesecev, odkar so imenovali vršilca dolžnosti; enako se pripravljajo v MERCATOR — HG, kjer pa je rok daljši, saj je šele 1. julija imenovani vršilec dolžnosti direktorja.

POSLOVANJE

Sprememb v poslovanju in prvi rezultati nove organiziranosti je težko celovito oceniti, saj delujejo organizacije šele pet mesecev. V tem času še je bilo potrebno samoupravno oblikovati, uvrstiti novo organiziranost, kar vse je temelj za boljše poslovanje.

Opaziti je že večjo delitev dela, v delovni organizaciji MERCATOR — HG že tudi skupno investiranje, reševanje kadrovske problematike, skupno finančno poslovanje.

Pri MERCATOR — VELEPRESKRBA pa že zaradi omenjenih razlogov (pomanjkanje delavcev, problem dejavnosti) na področju poslovanja še ni čutili kakšnih večjih sprememb, vendar vse TOZD izražajo potrebo po močnejši delovni organizaciji oziroma delovni skupnosti. Tovariš Sever je ob tem omenil, s čimer so soglašali tudi ostali sogovorniki, da se mora odnos delovne skupnosti do delovne organizacije spremeniti v tem, da se jim daje večji poudarek.

O poslovanju MERCATOR — ROŽNIK, pa je tovariš Edo Božič povedal:

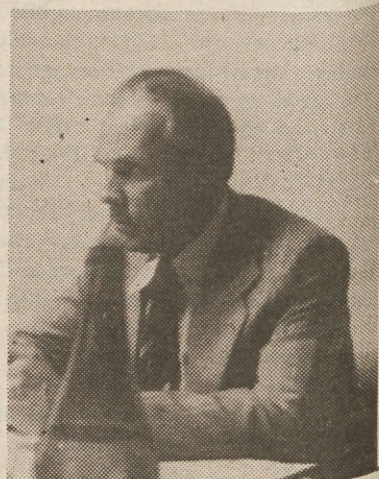
»O rezultatih poslovanja bomo lahko govorili šele čez leto dni. Letos smo se šele ustanovili, se samoupravno organizirali in bo lep uspeh, če bomo akte spravili v življenje. Vse preveč smo vodilni kadri v TOZD in DO obremenjeni s pripravo teh aktov, saj so roki izredno

kratki, nimamo pa tudi dovolj strokovnih ljudi, še posebej, ker smo v petih TOZD od osmih imeli kadrovske spremembe med voilnimi delavci.

Glede na vse to sem zadovoljen z uspehi. V prvem polletju nobena TOZD ne beleži izgube. Pred nami je druga faza našega dela in sicer je to pomoč TOZD pri vsakdanjem operativnem delu.

Morali bomo modernizirati delo poslovanja, kar pričakujejo od nas TOZD, predvsem pri ažurnosti poročil in strokovnih analiz. Razveseljivo je, da smo kljub nekaterim težavam na tekočem pri knjiženju poslovnih dogodkov. Vzrok je tudi v spremenjeni tehnologiji dotoka dokumentov. Rezultati poslovanja na drugih področjih bodo vidni pozneje, s tem, da je problemov veliko.«

Omenil je tudi prvotno bojazen delavcev, da bodo živeli v novi TOZD, ki je vedno manj prisotna.

Bojan Sever, v. d. direktor Mercator — Veleprodaja

Veliko pomoč pri uspešnosti poslovanja je prispevala tudi SOZD z interno banko.

V pogovor je posegel tudi tovariš Goslar, ki je spregovoril o problemu komuniciranja in uspehih poslovanja. Menil je:

»Podpreti moramo prizadevanja delovnih organizacij, da se uveljavijo. Neposredna relacija med TOZD in SOZD naj bo le izjemoma, kadar smo v časovni stiski in morajo podatke dati TOZD; vse ostalo pa naj gre prek delovne organizacije.

V praksi bomo morali izoblikovati dve vrsti kolegijev, praviloma direktorjev DO in le izjemoma tudi TOZD, katerih narava dela je vezana bolj široko (TOZD Grosist, Investa, TMI itd.).

Strinjam se tudi, da so delavci delovne skupnosti SOZD še preveč navajeni prejšnjega dela, ko so se obračali na TOZD. Na tem se še vsi po malem lovimo, imamo še težave, vendar je to možno izboljšati v določenem daljšem obdobju, ko bomo našli pravo mero pri reševanju teh vprašanj, tako v odnosu do delovne organizacije kot do TOZD.

Uspeh poslovanja, dinamika rasti celotnega prihodka, dohodka in ostanka dohodka, je nezadovoljiva v

primerjavi s podobnimi organizacijami, po podatkih prvega polletja. Deloma je razlog v tem, da smo branža, kjer so nihanja najmanjša, kar pomeni, da v slabših pogojih gospodarjenja nismo hudo prizadeti in nasprotno, da ko so dobri pogoji, od tega nimamo prav dosti. Smo pod slovenskim povprečjem trgovine, tudi zaradi tega, ker imamo marsikje previsoke osebne dohodke.»

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

V vseh treh delovnih organizacijah vedo, da morajo vzporedno s samoupravno organiziranostjo in poslovanjem razvijati tudi družbenopolitično življenje, katerega nosilci so delavci, organizirani v sindikatu, zvezi komunistov in mladini. V delovnih organizacijama MERCATOR — HG in MERCATOR — ROŽNIK, so že izvolili

delegatke oziroma člane v konferenco OOS in svet zveze komunistov. V prvi so se že sestali, v Rožniku pa so sklicani prvi sestanki, medtem ko v Velepreskrbi potekajo priprave šele na izvolitev. Omenili so tudi problem pri razvijanju delegatskega sistema; v prihodnje bo moralo delo delegatov preraščati v delegacije, najprej v družbenopolitičnih organizacijah in na podlagi izkušenj tudi v delavskem svetu.

To je kratek zapis o petmesečni prehojeni poti naših največjih ljubljanskih delovnih organizacij. Ocenimo lahko, da so kljub težavam delo dobro zastavili. To leto bo potekalo še v znaku dograjevanja novih odnosov, normativne urejenosti, s čimer bodo postavljeni trdni temelji za nadaljnje uspešno poslovanje.

NADA RIHTAR
VASJA BUTINA

V javni razpravi so štirje osnutki republiških zakonov

Dograjevanje združenega dela

Delegati skupščine SR Slovenije so sprejeli osnutke štirih pomembnih republiških zakonov, ki bodo, ko jih bomo na jesen sprejeli v republiški skupščini, še bolj utrdili pravice delavcev, ki smo jih zapisali v Ustavo in Zakon o združenem delu. Zakoni podrobneje urejajo nekatere vprašanja, ki jih zvezna zakonodaja prepušča v ureditev republikam. Gre za področja delovnih razmerij, samoupravne delavske kontrole, volitev in odpoklica organov upravljanja ter za področje osebnega izjavljanja delavcev.

Nosilci javne razprave o osnutkih zakonov so osnovne organizacije sindikata. Javna razprava se je pričela že prve dni v mesecu juliju z objavo osnutkov zakonov v prilogi Delavske enotnosti »Sindikalni Poročevalec« (št. 4 in 5). Osnovne organizacije sindikata so dolžne, da sodelovanjem vseh organiziranih družbenih sil in ob pomoči Občinskih svetov ZSS ter drugih sindikalnih teles poskrbe, da bodo s predlaganimi zakoni seznanjeni prav vsi delavci ter da jih aktivno vključijo v razpravo in to nalogo vsebinsko res kvalitetno izvedejo. Prevladuje stališče, da je potrebno to nalogo vključiti tudi v program izvajanja Zakona o združenem delu, saj gre za zakone, ki so izvedeni iz Zakona o združenem delu.

Z namenom, da bi vspodbudili razpravo v naših temeljnih in delovnih organizacijah, pa tudi v delovnih skupnostih, ki jih vse preradi pozabljamo, objavljamo v nadaljevanju nekatere povzetke oziroma novosti, ki jih prinašajo osnutki zakonov.

ZAKON

O DELOVNIH RAZMERNIH

Osnutek zakona o delovnih razmerjih je po eni strani izraz izvirne republiške zakonodaje na področju delovnih razmerij, po drugi strani pa realizacija in konkretizacija Zakona o združenem delu. Z republiškim zakonom je treba urediti tudi 40 zadev, ki jih prepušča Zakon o združenem delu republiški oziroma pokrajinski zakonodaji v realizacijo in konkretizacijo.

Temeljne značilnosti osnutka zakona so:

1. da se z enim zakonom kar se da kompleksno uredijo pravice, dolžnosti in odgovornosti delavcev v

organizacijah združenega dela in v drugih oblikah združevanja dela in sredstev, delavcev v delovnih skupnostih in delavcev, zaposlenih pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in s sredstvi, ki so lastnina občanov;

2. da ima zakon, ki določa pravice, dolžnosti in odgovornosti delavcev oziroma ko ureja to področje družbenoekonomskih odnosov, značaj »matičnega zakona« glede na določbe v posebnih zakonih (npr. v zakonu o visokem šolstvu) in da so njegove določbe hkrati z določbami Ustave in Zakona o združenem delu osnova za sprejemanje in razlago družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih splošnih aktov, s katerimi delavci urejajo delovna razmerja;

3. da se z zakonom omogoči in zagotovi čim širše samoupravno urejanje medsebojnih delovnih razmerij delavcev v združenem delu glede na to, da ves sistem delovnih razmerij temelji na samoupravni regulativi, samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju;

4. da zakon prevzema določbe Zakona o združenem delu, če je to potrebno zaradi jasnosti in medsebojne povezanosti določb, kakor tudi, če je to potrebno, da se poudari nova kvaliteta v medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu;

5. da zakon posamezne institute in rešitve natančneje razčlenjuje in tako odpravlja dileme in nasprotja, ki so se pokazala v dosedanji praksi.

Zato osnutek zakona ne razčlenjuje samo pravic, dolžnosti in odgovornosti delavcev, določenih v Zakonu o združenem delu, temveč uvaja tudi nove delovno-pravne institute ter pravice in dolžnosti, tako da je konsistenten in sestavlja celoto.

To pa terja ustrezen prikaz specifičnosti tistih delovnih razmerij, za katera naj bi se norme bodočega zakona sicer uporabljale, vendar z ustreznimi posebnostmi, upoštevaje okolščino, da na primer delavci v delovnih skupnostih temeljnih in drugih organizacij združenega dela ne določajo del in nalog v zvezi z gospodarjenjem in upravljanjem družbenih sredstev tako, kot jih

določajo delavci v temeljnih organizacijah.

Drugi del osnutka zakona (prvi del so temeljne določbe) obravnava medsebojna delovna razmerja delavcev v združenem delu. Ta del je razdeljen na osem poglavij, in to:

I. poglavje drugega dela osnutka obravnava sklenitve delovnega razmerja.

Osnutek določa, da lahko **sklene delovno razmerje** vsak, ki izpolnjuje poleg splošnih pogojev tudi posebne zahteve, to pa so predvsem tiste, ki so določene — v samoupravnem splošnem aktu — kot pogoj za opravljanje del in nalog, za katere delavec sklene delovno razmerje. Izhodiščni akt za določanje takšnih posebnih pogojev je po osnutku **razvid ali katalog del in nalog** z opisom njihove vsebine, zahtevane strokovne sposobnosti in delovne zmožnosti, morebitnih posebnih zahtev, delovnih pogojev, vrste odgovornosti in drugih sestavin, pomembnih za njihovo opravljanje in vrednotenje. Znano je, da Zakon o združenem delu opušča pojem »delovno mesto«, na katerega bi bile vezane nekatere pravice in obveznosti delavca, kot je uporabljen ta pojem po sedanjih predpisih o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Zato tudi ni nikjer omenjen znani »akt o sistemizaciji«.

Zaradi čim objektivnejše presoje, v kolikšnem obsegu izpolnjujejo kandidati objavljene pogoje za sklenitev delovnega razmerja za opravljanje določenih del oziroma nalog, osnutek uveljavlja načelo, da lahko delavski svet ali komisija, ki jo imenuje v primerih, predvidenih v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih, sklene, da se na strokovno ustrezen način **predhodno preizkusijo strokovne in druge delovne zmožnosti** prijavljenih kandidatov (predhoden preizkus znanja).

Prilagoditve uvaja osnutek kot poseben sistem strokovnega izpopolnjevanja v srednji, višji ali visoki šoli pridobljenega teoretičnega znanja s pridobivanjem organiziranega ter kadrovskega in programsko vodene pridobivanja strokovnih izkušenj, potrebnih za samostojno delo v okviru stroke. Zaradi takšnega izhodišča osnutek določa, da se

prilagoditve opravlja za delo oziroma naloge, za katere je pripravništvo s strokovnim izpitom predpisano, opravljati pa ga morajo v takem primeru osebe, ki si strokovne izobrazbe in delovnih zmožnosti ter delovnih izkušenj niso pridobile z izobraževanjem ob delu. Osnutek ne zavezuje temeljnih organizacij, da morajo imeti pripravnik, pač pa jih zavezuje, da morajo imeti pripravništvo urejeno v samoupravnem splošnem aktu, v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo in da morajo glede na svoj razvoj, kadrovske potrebe in razmere, načrtovati sprejemanje pripravnikov.

Osnutek povzema načelo Zakona o združenem delu (177. člen), po katerem je lahko delavec med trajanjem delovnega razmerja **razporejen na vsako delo oziroma k vsaki nalogi, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma z delom pridobljeni delovni zmožnosti, ter ga delno razčlenjuje s tem, da določa, kako mora biti razporejanje delavcev urejeno, da je čim bolj povezano z ukrepi za čim bolj uspešno uresničevanje nalog iz samoupravnega sporazuma o temeljih plana za čim bolj smotrno organizacijo dela in poslovanje temeljne organizacije. Prav tako z indikativno normo nakazuje primere, ko je delavec dolžan opravljati dela oziroma naloge, ki ne ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi, in je ta dolžnost vezana na trajanje okoliščin, ki takšno razporejanje opravčujejo.**

II. poglavje osnutka zakona obravnava pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v delovnem razmerju.

V I. oddelku tega poglavja obravnava osnutek zakona določanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v delovnem razmerju, ki jih delavci urejajo v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih v skladu s samoupravnim sporazumom o združenju dela delavcev v temeljnih organizacijah.

Delavski svet oziroma od njega imenovana komisija odloča o uresničevanju posamičnih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev. Če v temeljni organizaciji ni delavskega sveta, odločajo o pravicah in

obveznostih vsi delavci oziroma od njih imenovane komisije.

Delavcu se vroči pismoeno sklep, s katerim se odloči o njegovi pravici, obveznosti ali odgovornosti.

Delo preko polnega delovnega časa (nadurno delo) je izjemoma predvideno v primerih višje sile in v primerih, ko je treba nemudoma dokončati določena nujna dela zaradi preprečitve kvarjenja surovin ali materiala, nujne medicinske intervencije, ogrožanja varnosti in uredenosti prometa, nepredvidene izostanka delavca ali drugo. Nadurno delo sme trajati samo toliko časa, kolikor trajajo izjemne okoliščine. Varianta pa določa, da sme nadurno delo trajati največ 4 ure na dan oziroma 12 ur na teden.

Osnutek zakona ima tudi določbo, po kateri je temeljna organizacija dolžna voditi mesečno evidenco o izrabi delovnega časa ter o številu delavcev in o številu ur, opravljenih v nadurnem delu. Delavski svet ali drug ustrezen organ upravljanja mesečno spremlja in ocenjuje podatke o izrabi delovnega časa in nadurnega dela.

V 3. oddelku obravnava osnutek zakona **odmore, počitke in dopuste**. Samoupravni regulativi je v glavnem prepuščeno natančneje urejanje odmora, dnevnega in tedenskega počitka, letnega dopusta in odsotnosti z dela z nadomestilom ali brez nadomestila osebnega dohodka. Osnutek tudi določa, da ima starejši delavec pravico do daljšega letnega dopusta za 7 delovnih dni, če izpolni ali leta starosti (55 oziroma 50 let) ali določeno pokojninsko dobo (30 oziroma 25 let), pri tem pa ves letni dopust ne more biti daljši kot 37 delovnih dni. Po sedanjih predpisih mora delavec izpolniti oba pogoja, torej določeno starost in pokojninsko dobo.

V 4. oddelku obravnava osnutek zakona **osebne dohodke delavcev**. V tej točki osnutek zakona povzema in razčlenjuje določbo 4. oddelka II. poglavja drugega dela Zakona o združenem delu, da delavec pridobiva osebni dohodek.

Glede **nadomestil za osebne dohodke** osnutek daje v glavnem okvirna načela in fiksno določa le štiri primere, ko ima delavec pravico do nadomestila: dnevi državnih praznikov, ko se ne dela, čas letnega dopusta, čas bolniškega in porodniškega dopusta v skladu z zakonom in čas, ko je delavec po sklepu delavcev ali organov temeljne organizacije poslan na strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje. Vse druge primere odsotnosti z dela, ko gre delavcu nadomestilo osebnega dohodka, določajo posebni zakoni (npr. za čas vojaških vaj, obveznosti po splošnem ljudskem odporu), predvsem pa samoupravni splošni akti temeljne organizacije. Prav tako predvsem ti samoupravni splošni akti, deloma pa posebni zakoni, določajo višino nadomestila osebnega dohodka z eno samo izjemo: za praznične dni, ko se ne dela, pripada delavcu nadomestilo po osnovah in merilih, po katerih se mu določa osebni dohodek.

III. Poglavje osnutka zakona obravnava varstvo pri delu.

V 1. oddelku tega poglavja obravnava osnutek splošne določbe o **varstvu pri delu**. Osnutek določa, da so delavci v temeljni organizaciji dolžni zagotoviti vsem delavcem, ki delajo ponoči, ne glede na dejavnost in spol, varstvo otrok, topli obrok, prevoz na delo in z dela ter nadzorstvo s strokovnim mentorjem. Nočno delo je škodljivo za človeški organizem predvsem iz zdravstvenih razlogov, zato je treba vsem delavcem, ki delajo ponoči, zagotoviti posebno varstvo.

V 2. oddelku obravnava osnutek **varstvo žensk**. Posebni varstveni ukrepi za ženske so utemeljeni le za tiste vrste del oziroma naloge, za katere je ugotovljeno, da lahko škodljivo vplivajo na njihovo funkcijo materinstva, medtem ko morajo biti ženske zaščitene pred škodljivimi vplivi in nevarnostmi, ki so v zvezi z njihovim delom, na enakih osnovah in po istih določbah, kot moški.

V 3. oddelku obravnava osnutek posebno **varstvo mladine, invalidnih oseb in starejših delavcev**. Osnutek določa, da mladina ne sme opravljati del oziroma nalog, ki lahko škodljivo vplivajo na njen zdravstveni razvoj glede na njene psihofizične posebnosti.

IV. poglavje osnutka obravnava odgovornost delavcev.

V 2. oddelku obravnava osnutek **disciplinsko odgovornost**. Disciplinski ukrep razporeditve delavca na drugo delo oziroma naloge se določi v samoupravnem splošnem aktu, vendar ne sme biti daljši kot eno leto.

Glede višine denarne kazni osnutek določa, da se sme izreči največ do 10 % zneska mesečne akontacije osebnega dohodka za hujše kršitve delovnih obveznosti in da se ne smejo te kazni uporabiti za povečanje osebnih dohodkov: v nasprotju z načelom delitve po delu bi bila namreč uporaba sredstev iz denarnih kazni za sredstva za osebne dohodke.

Osnutek tudi določa, da samoupravni splošni akt določa primere **hujših kršitev delovnih obveznosti**, za katere se lahko izreče disciplinski ukrep prenehanja delovnega razmerja. Lahko pa se tudi določi pogojna odložitve izrečene denarne kazni in prenehanje delovnega razmerja največ do enega leta. Takšna pogojna odložitve, ki jo pozna že sedanji zakon, se je doslej izkazala v praksi kot zelo učinkovit vzgojni ukrep.

V 4. oddelku obravnava osnutek **obvezno in neobvezno odstranitev delavca z dela ali iz temeljne organizacije**.

V. poglavje osnutka obravnava prenehanje delovnega razmerja delavca po njegovi volji, proti njegovi volji in po samem zakonu (172. do 185. člen).

V to poglavje so prevzeti zaradi celovitosti **prenehanja delovnega razmerja** ustrezni načini tega prenehanja iz Zakona o združenem delu. Osnutek zakona pa ima tudi določ-

bo, po kateri preneha delavcu delovno razmerje po dopolnitvi polne pokojninske dobe 40 let (moški) oziroma 35 let (ženske), če pristojni organ temeljne organizacije glede na kadrovske potrebe ne odloči drugače. S posebnim zakonom ali družbenim dogovorom pa se lahko določijo tudi drugačni pogoji prenehanja delovnega razmerja (178. člen).

V IV. poglavju obravnava osnutek varstvo pravic delavcev.

V tem poglavju osnutek določa, da se pred organi v temeljni organizaciji smiselno uporablja postopek pred sodišči združenega dela; samoupravni splošni akt sam ne uredi postopka.

Ne glede na to, da posameznik po zakonu sicer ne more odločiti o posameznih pravicah in obveznostih odgovornih delavcev, temveč le delavski svet oziroma od njega imenovana komisija, osnutek določa, da se v nujnih in neodložljivih primerih pooblasti s samoupravnim splošnim aktom posameznega delavca za izdajo sklepov o **začasnem razporejanju delavcev** na drugo delo oziroma naloge, o nujni uvedbi nadurnega dela, o odobritvi plačane odsotnosti z dela in o začasnem odstranitvi delavca z dela.

VII. poglavje osnutka obravnava delo na domu.

VIII. poglavje osnutka obravnava posebne določbe, v katerih se določa, da ima delavec, ki je izbran za delegata ali člana delegacije, pravico biti v tem svojstvu za določen čas odsoten z dela z vsemi pravicami in obveznostmi delavca v združenem delu.

Tretji del osnutka obravnava delovna razmerja med delavci, zaposlenimi pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom, s sredstvi v lasti občanov ter pri civilno pravnih in fizičnih osebah.

Četrti del osnutka obravnava nadzorstvo.

Peti del osnutka obravnava začasno ali občasno delo.

Osnutek določa, da lahko delavci v temeljni organizaciji sklenejo z delavcem **pogodbo o delu** za opravljanje začasnih ali obasnih del, ki se glede na delovni proces ne opravljajo kot stalno in nepretrgano delo, vendar lahko trajajo največ 30 dni v posameznem koledarskem letu. Takšna dela morajo delavci v temeljni organizaciji določiti v samoupravnem splošnem aktu. Osnutek tudi določa vsebinu pogodbe o delu.

Osnutek končno predvideva restriktivnost ukrepov pri omejevanju sklenitve pogodbe o delu. Tako med drugim določa, da se za delo po pogodbi o delu lahko sprejme nezaposlena ali delno zaposlena oseba, druge osebe pa samo, če nima skupnost za zaposlovanje v evidenci nezaposlenih ali delno zaposlenih oseb. Delavci v temeljni organizaciji morajo voditi tudi ustrezno evidenco o delavcih, ki delajo po pogodbi o delu.

Šesti del osnutka obravnava kazenske določbe.

Sedmi del osnutka obravnava prehodne in končne določbe. V tem delu je med drugim določeno, da so delavci v temeljni organizaciji dolžni glede na določbe prvega odstavka 660. člena Zakona o združenem delu uskladiti svoja delovna razmerja in samoupravne splošne akte z določbami zakona o delovnih razmerjih najpozneje do 11. decembra 1978.

ZAKON O ORGANU SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Samoupravna socialistična družba ne glede na to, da omogoča in zagotavlja neposredno oblast delavskega razreda, potrebuje tudi **poseben inštitut samoupravne notranje delavske kontrole**. Poseben pomen samoupravne delavske kontrole je v tem, da je to razredni instrument, ki daje vsakemu delavcu posebej in vsem delavcem skupaj možnost, da varujejo svoje samoupravne pravice in interese, pravice organizacije združenega dela, s tem pa tudi celotnega delavskega razreda.

Samoupravno delavsko kontrolo delavci uresničujejo v **treh oblikah** in sicer neposredno, po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole, ki ima ob drugih dveh načinih uresničevanja samoupravne delavske kontrole povsem enakovredno vlogo in pomen.

Ker daje tako Ustava kot tudi Zakon o združenem delu prvenstveni poudarek samoupravnemu normiranju oblikovanja, položaja in dela organa samoupravne delavske kontrole, predlagani zakon ureja le potrebne **enotne temelje za delovanje tega organa** in se tako omejuje na ureditev tistih nujnih enotnih elementov, ki bodo omogočili in zagotovili uspešno uresničevanje samoupravne delavske kontrole tudi po posebnem organu samoupravne delavske kontrole, vse drugo pa je prepuščeno normiranju v samoupravnih splošnih aktih, kot to predvidevata tudi Ustava in Zakon o združenem delu. Hkrati pa predloženi zakon daje združenemu delu ustrezno pobudo za uskladitev vseh sedanjih interesnih splošnih aktov na tem področju z Zakonom o združenem delu in s tem zakonom oziroma za samoupravno ureditev tega področja tam, kjer doslej še ni bilo urejeno.

V uvodnem členu so prikazane vse tri oblike uresničevanja samoupravne delavske kontrole, da se tako prikaže povezanost s celotno ureditvijo. V osnutku je poudarjeno, da ima vsak delavec, kakor tudi sindikat **pravico in dolžnost**, da organu samoupravne delavske kontrole da pobudo za razpravljanje o opaženih pomanjkljivosti s področja nadzora tega organa. Osnutek določa, na koga se ima ta organ pravico obravnavati pri uresničevanju svojih nalog: vse take organe družbenega nadzorstva in kontrole pa tudi obveščajo o ugotovljenih pojavih, kadar so v mejah svojih pristojnosti po zakonu

dolžni ukrepati. Določen je način **volitev** in odpoklica članov organa samoupravne delavske kontrole ter položaj in vloga sindikata pri predlaganju in določanju kandidatov za člane tega organa. Organ samoupravne delavske kontrole ima pravico, da od organov organizacije oziroma skupnosti zahteva podatke in poročila, ki so pomembna za uresničevanje njegovih nalog, ima pa tudi pravico do **vpogleda v vse listine**, spise in poročila, ki so pomembna za njegovo delo. Pristojni organi so dolžni organu samoupravne delavske kontrole v okviru svojega delovnega področja odgovoriti na njegova mnenja, stališča in predloge. Tudi vsak član organa samoupravne delavske kontrole ima pravico in dolžnost, da temu organu da **pubudo za razpravljanje** o določeni pomankljivosti, ki jo je opazil. Za pubudo, izraženo mnenje, pripombo ali predlog v zvezi z uresničevanjem samoupravne delavske kontrole nihče ne more biti klican na odgovor in tudi ne postavljen v manj ugoden položaj. Člani organa samoupravne delavske kontrole so za opravljanje svoje funkcije osebno odgovorni delavcem organizacije, v kateri so bili izvoljeni. Dolžni so tudi varovati tajnost podatkov, ki imajo značaj poslovne ali druge skrivnosti.

ZAKON O VOLITVAH IN ODPOKLICU ORGANOV UPRAVLJANJA IN O IMENOVANJU POSLOVODNIH ORGANOV V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA.

Predloženi zakon v skladu z Ustavo SRS in Zakonom o združenem delu ureja način izvolitve ter pogoje in način odpoklica delavskih svetov ter drugih organov upravljanja v organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja dela in sredstev. Poleg tega ureja ta zakon tudi nekatera vprašanja v zvezi z imenovanjem individualnega poslovodnega organa.

V splošnih določbah osnutek uveljavlja načelo, da je **nosilec in organizator družbenopolitične dejavnosti** pri volitvah v delavske svete Socialistična zveza delovnega ljudstva v sodelovanju s sindikati in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, obenem pa določa, da sta Socialistična zveza delovnega ljudstva in sindikat po svojih organizacijah **konkretna organizatorja in izvajalca kandidacijskega postopka** pri volitvah.

Posebej je z osnutkom določena tudi pravica učencev oziroma dijakov, da volijo in so lahko izvoljeni za delegata v organu upravljanja vzgojno-izobraževalne organizacije.

V osnutku je urejeno sodelovanje v delavskem svetu delegatov delavcev, ki sklenejo delovno razmerje za določen čas. To pravico imajo ti delavci v primeru, da gre za večje število delavcev, ki sklenejo delovno razmerje, in da sklenejo delovno razmerje za določeno minimalno dobo, pri čemer zakon predlaga dobo treh mesecev. Osnutek razširja

načelo sorazmerne zastopanosti v delavskem svetu temeljne organizacije združenega dela tudi na delavce sezonce in določa, da mora biti število delegatov teh delavcev sorazmerno številu teh delavcev, s tem da morajo imeti najmanj enega delegata.

Kar zadeva **razpis volitev** osnutek določa, da volitve razpisuje delavski svet organizacije združenega dela. Volitve morajo biti razpisane najkasneje 30 dni pred potekom mandatne dobe delegatov. Če niso razpisane pravočasno, jih razpiše občinski organ, ki ga določi občinska skupščina.

Osnutek ureja tudi položaj in naloge **volivnih komisij in volivnih odborov**. Po osnutku se imenuje posebna volivna komisija tudi v delovni organizaciji, in sicer zavoljo usklajevanja postopka volitev delegatov v delavski svet delovne organizacije (ki se sicer odvija po posameznih temeljnih organizacijah združenega dela), v celotni delovni organizaciji ter zavoljo ugotavljanja in razglasanja izida volitev.

V skladu z Zakonom o združenem delu vodi **kandidacijski postopek** in določa kandidate organizacija sindikata v temeljni organizaciji združenega dela, in to na podlagi predlogov kandidatov, ki so dani na kandidacijskih konferencah v posameznih delih delovnega procesa.

Osnutek določa, da se volitve opravijo po **kandidatnih listah** in sicer delavci temeljne organizacije združenega dela glasujejo o celotni kandidatni listi, ker so delegati v delavskem svetu odgovorni vsem delavcem temeljne organizacije združenega dela (ne samo delu delovnega procesa, kjer so bili kandidirani). Da bodo dejansko izvoljeni delegati za vsa delegatska mesta, ki pripadajo posameznim delom delovnega procesa v temeljni organizaciji združenega dela, tudi v primeru tako imenovane odprte kandidatne liste, določa osnutek, da mora kandidatna lista za vsak del delovnega procesa obsegati najmanj toliko kandidatov, kolikor je treba izvoliti kandidatov v delu delovnega procesa. Zato je treba kandidate tudi na kandidatni listi napisati posebej za vsak del delovnega procesa.

Osnutek posebej dopušča možnost glasovanja za tiste delavce, ki jim na dan glasovanja ni mogoče glasovati na volišču. Ti delavci lahko glasujejo na način, ki ga določa statut ali drug samoupravni splošni akt organizacije.

Postopek **odpoklica delegatov** v delavskem svetu je po osnutku zasnovan na enakih načelih kot postopek izvolitve.

Določbe o volitvah delavskega sveta v delovni organizaciji pa se, razen nekaterih izjem, uporabljajo tudi za ustreznih organ sestavljene organizacije združenega dela.

Posebno poglavje v osnutku je posvečeno **varstvu volitvene pravice** delavcev. Za zakonitost volitev in varstvo volivne pravice mora v te-

meljni organizaciji združenega dela skrbeti volivna komisija.

Predloženi osnutek ureja tudi nekatera vprašanja v zvezi z **imenovanjem poslovodnega organa** v organizaciji združenega dela. Gre za določitev temeljnih organizacij združenega dela, ki morajo imeti določitev temeljnih organizacij združenega dela, ki morajo imeti posebno

Predloženi osnutek ureja tudi nekatera vprašanja v zvezi z **imenovanjem poslovodnega organa** v organizaciji združenega dela. Gre za določitev temeljnih organizacij združenega dela, ki morajo imeti posebno sestavo razpisne komisije za imenovanje poslovodnega organa, dalje za določitev števila predstavnikov organizacije združenega dela in sindikata v taki komisiji ter za način imenovanja oziroma izvolitve predstavnikov družbene skupnosti v komisiji.

ZAKON O REFERENDUMU IN O DRUGIH OBLIKAH OSEBNEGA IZJAVLJANJA.

Zakon o referendumu in o drugih oblikah osebnega izjavljanja pomeni zakonsko konkretizacijo ustavnih načel ter v določeni meri podrobnejšo razčlenitev določb zakona o drugih oblikah osebnega izjavljanja. Referendum in druge oblike osebnega izjavljanja dobivajo po Ustavi in Zakonu o združenem delu novo veljavo in nov pomen, ker pomenijo realizacijo ideje o neposrednem odločanju delovnih ljudi in občanov o njihovih neodtujljivih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravicah v temeljnih organizacijah združenega dela in v drugih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih, v samoupravnih intresnih skupnostih ter v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Najbolj formalizirana oblika osebnega izjavljanja je **referendum**, zato je tej

obliki posvečeno največje število zakonskih določb v osnutku. Osnutek povzema večino določb dosedanjega zakona o referendumu, ki so se v praksi že uveljavile, mimo tega pa vnaša v sistem več novih določb, s katerimi konkretizira to institucijo v posameznih sektorjih družbenega življenja — v družbenopolitičnih skupnostih ter v krajevnih skupnostih, v temeljnih organizacijah združenega dela, v drugih organizacijah združenega dela ter v samoupravnih intresnih skupnostih.

Pri urejanju institucije **zborov delavcev** izhaja osnutek iz osnov, ki jih določa Zakon o združenem delu. Ta zakon opredeljuje vsebino in naravo te institucije in ima nekaj določb o sklicevanju ter o načinu odločanja v primerih, ko ni mogoče sklicevati enotnega zbora v temeljni organizaciji združenega dela. Osnutek tega zakona izpopolnjuje ureditev z določbami o tem, kdo ima pravico sodelovati na tem zboru, kdo sklicuje zbor in na kakšno pubudo ga mora sklicati, kako se sprejemajo sklepi na zboru, kako je treba obravnavati te sklepe v organih upravljanja itd.

Pri instituciji zborov delovnih ljudi in občanov se osnutek zakona ne more opirati na že obstoječi zakon; urejati pa mora v bistvu ista vprašanja, kot morajo biti zakonsko urejena glede zborov delavcev.

Tudi glede **podpisovanja in posebnih pismenih izjav** vsebuje Zakon o združenem delu kratko določbo, ki nakazuje na samoupravno urejanje s statuti temeljnih organizacij združenega dela oziroma drugih organizacij združenega dela. Ta zakon pa mora institucijo podpisovanja uveljaviti kot splošno obliko neposrednega izjavljanja tudi za druge organizacije in skupnosti in urediti vsaj nekatera najbolj bistvena proceduralna vprašanja odločanja z uporabo te oblike, zlasti pa, kdaj je treba šteti za sprejete na ta način obravnavane odločitve.

B. V.

Izid žrebanja za nagradno križanko »Goriška Brda«

Nagrade, ki jih bo prispevala Zadrúžna klet »Goriška brda«, prejmejo v oddelku za ekonomsko propagando delovne skupnosti SOZD Mercator, Ljubljana Gorupova 5, naslednje izžrebanke:

1. Marija Salobir, TOZD Grmada, Ljubljana,
2. Anica Kokol, TOZD Panonija Ptuj,
3. Majda Andoljšek, TOZD Jelka, Ribnica,
4. Alenka Gerič, Rožna dolina, Ljubljana,
5. Majda Tomšič, TOZD Grmada, Ljubljana.

Velika poletna nagradna križanka Mercator

V želji, da se vam pridružimo v veselem in brezskrbnem dopustniškem razpoloženju, smo vam v tej številki pripravili malo več za razvedrila, kot sicer: veliko nagradno križanko Mercator. Tudi nagrad je več, ki jih bodo prispievali: TOZD Kavarna Evropa, TOZD TMI, Mercator-Rožnik in oddelek ekonomske propagande. Te bomo z žrebom razdelili med tiste, ki bodo pravilne rešitve poslali ali prinesli najpozneje do 19. septembra na naslov: Delovna skupnost SOZD Mercator, odd. ekonomske propagande, 61000 Ljubljana, Gorupova 5 in kuverte z rešitvami označili z napisom M KRIŽANKA.

Velika poletna nagradna križanka »Mercator«

M		LESK. BLIŠČ	JESEN BREZ 1. ČRKE	19. ČRKA	ZAGR. PEVKA KESOVINA	ENOC. PRAJIV. MENJALICA	MOLZNI ORGAN	LITER	HADŽ. POLITIK KADAR	ŽETEV BREZ "Z"	NANA LJUBSKO VALNO	ZAJET. ABECEDE	NIČ	POLHER	GRAM	AMPER	NETTO	IRIDIT	ZINKA IVANUJA	ANKA BITENC	CENE NOČ	RIJSKA DVE	JANEZ ČERNE	ADRIA-AVIOPR.	M		
VZHOD	ZVEZNI IZV. SVET ANA KARENINA			LJUB. ŽENS. IME				OČE DALM. Ž. IME				CILA NOR	ALPE ADRIA													NETTO	
HRUŠKE, JABOLKA SLIVE				OSTA-NEK. PREOST. 11. LAT. /																							
TV ZASLON				TROPS. LES VEŽNIK, PLUS																							
PARKING	MEDNET			REDK. Ž. IME RIM. ENA			EKON. ŠOLA			DELATI OČITKE	"DA" ITALIJ.	"TIČ" BREZ "I"	GERM. OREL														
4. SAMO-GLASNIK	ZADNJA ČRKA TEKAČ CLARK		HRVAŠ. PETROL SUKANCI				ELEKTR. MORSKA RIBA	LJUDS. REPUB.	... BENDER AVT. OBD. SVETKOV PODATK. PES					NOVO MESTO	CHAPLICE VA ŽENA ALPE ADRIA						ČE SE KAJ KEŽE KAZ. ZAJMEK					4. SA-HOGL.	
TRENUTEK, MOMENT																											
NAELEKT. DELCI ATOMA																											
OGRET, NAVDUŠEN ZA KAJ																											
16. ČRKA ABECEDE	ENO VPR. VOZ OPRAVI-ČILO			GRAM EMIL ADAMIČ			NAMIZ. PREGRI-NOJALO				12. ČR. ABEČ. "NE" ITALIJ.		DOLŽINA FINA GOSPA														
DIAPO-ZITIV				VERA TOŠ NULA			PEVKA UKRA-DEN	SEV. AH. DRŽAVA GL. ŠTEV																			
NASPR. OD VDIH				ORANJE NATPOP. POPEVKA			NIKAL. ELEKT. H. ENOTA			KRAJ NA PRIMOR.																	
J. G. EDWARD				SAHEC OYCE 24. ČR. ABECEDE						PLUS, +																	
KRISTAL TAJEAS. OBLIKE				ČE KAJ IZPADE ŽEN. IME																							
OKVARA				OČE O.S.O.																							
AVT. OZN. ZA MOSTAR				4. SAMOG. GORA V ŠVICI			AVT. OZNAKA ZA KRANJ	IRANT JANEZ	MEDNET BOLEČI-NE																		
M				GLAV. MESTO SOVJ. ZVEZE																							

M800

PARKING
KAZ. ZAI

GL. MESTO JUGOSL.
GERALD N. OSWO

KRIŽANKO SESTAVILA IN RISALA: MAJA HOŽEVAR

Gradivo za 3. zasedanje delavskega sveta SOZD Mercator n. sub. o.

A. NEIZVRŠENI SKLEPI PREJŠNJIH ZASEDANJ:

—
—
—

B NEIZVRŠENI SKLEPI ZADNJEGA ZASEDANJA:

— sklep št. 18: »Sprejme se popravljeno načrt EOP v SOZD Mercator in način njenega financiranja v besedilu, kot je predloženo, z naslednjimi dopolnitvami in spremembami:

— zadolži se strokovna služba (center za AOP), da delavcem v TOZD Kavarna Idrija — Gostinsko podjetje Idrija in TOZD Trgovina — Slovenija sadje, ponovno pojasni celoten program, posebno način financiranja.«

— sklep št. 24: »Delavski sveti delovnih organizacij izvolijo delegate v izdajateljski svet glasila Mercator do 15. 7. 1977 in posredujejo podatke delegatov centru za obveščanje.«

— obrazložitev: Podatkov o delegatih še niso posredovale vse DO, zato naj ostale to store na samem zasedanju, kjer bo nato sprejet ugotoviteljski sklep o sestavi izdajateljskega sveta.

— sklep št. 29: »Po končani tekmovalni sezoni 1976-1977 pripravimo strokovne službe Delovne skupnosti SOZD v sodelovanju z NK Mercator predlog nadaljnjih odnosov med NK Mercator in SOZD Mercator.

C. SKLEPI V ROKOVNIKU:

— sklep št. 164, 12. zasedanje SDS podjetja Mercator, 8. 4. 1976: »Skliče naj se seja komisije za stabilizacijo, ki naj pripravi program dela za leto 1977.«

— obrazložitev: Komisija je bila imenovana na zadnjem zasedanju, ni pa se še sestala in pričela z delom.

— sklep št. 13, 1. zasedanje DS SOZD, 5. 5. 1977: »V letu 1977 se združuje 50% od osnove, določene v 28. členu samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator n. sub. o. za realizacijo operativnega plana investicij za leto 1977 in druge namene, predvidene v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD Mercator n. sub. o.«

— obrazložitev: Sredstva se združujejo ob periodičnih obračunih, po zaključnem računu pa se napravi končni obračun.

GRADIVO ZA 3. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA SOZD MERCATOR N. SUB. O.

— Ad 1. Pregled izvrševanja sklepov in potrditev zapisnika 2. zasedanja

— Pregled izvrševanja sklepov delavskega sveta SOZD je priložen, na zasedanju bo poročilo podal. v. d.

generalnega direktorja tov. Miran Goslar.

Zapisnik je bil objavljen 27. 6. 1977.

PREDLOG SKLEPA:

Sprejme se poročilo o izvrševanju sklepov in potrdi zapisnik 2. zasedanja delavskega sveta SOZD Mercator z dne 16. 6. 1977.

Predlagatelj sklepa: Predsednica delavskega sveta SOZD

— Ad 2.) Analiza polletnega obračuna poslovanja TOZD in DO oziroma SOZD Mercator

— Analiza polletnega obračuna poslovanja je priloga gradiva. Poročilo bo na zasedanju podal v. d. direktor razvojno-planskega sektorja tov. Jože Čandek.

PREDLOG SKLEPA:

Sprejme se analiza polletnega obračuna TOZD in DO oziroma SOZD Mercator za I. polletje 1977 v besedilu, kot je predloženo, z naslednjimi dopolnitvami, spremembami oziroma ugotovitvami:

—
—
—

Predlagatelj sklepa: v. d. direktor razvojno-planskega sektorja

— Ad 3.) Določitev predloga statuta SOZD Mercator n. sub. o.

— Z referendumom 29. 3. 1977 je bil sprejet samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Mercator n. sub. o., zato smo dolžni v skladu z zakonom o združenem delu v šestih mesecih po sklenitvi sporazuma sprejeti statut SOZD Mercator. Po programu uresničevanja zakona o združenem delu in posebnimi navodili z rokovnikom za sprejem statuta SOZD (objavljeno v posebni izdaji glasila Mercator št. 2. 1. avgusta 1977), je do 26. 8. 1977 potekala v TOZD in DO poprejšnja obravnava osnutka (objavljen prav tam), kiga je pripravila posebna komisija delavskega sveta SOZD. Pripombe, dane v razpravi bo oziroma je obravnaval in uskladal izvršilni odbor SOZD 1. 9. 1977 ter pripravil predlog za delegate delavskega sveta. Pripombe iz poprejšnje obravnave statuta in predlog izvršilnega odbora SOZD bodo delegati prejeli po seji izvršilnega odbora.

— Ad 4.) Določitev predloga samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev Delovne skupnosti SOZD in delavcev TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator n. sub. o.

— Mesebojna razmerja glede pogojev svobodne menjave dela in ustvarjanja dohodka, pa tudi druga

medsebojna razmerja pri uresničevanju skupnih ciljev in interesov delavcev Delovne skupnosti in delavcev združenih TOZD in DO ureja še posebni samoupravni sporazum.

— Osnutek sporazuma je pripravila posebna komisija delavskega sveta SOZD. Po programu uresničevanja zakona o združenem delu in posebnimi navodili in rokovniku za sprejem tega samoupravnega sporazuma je do 26. 8. 1977 potekala v TOZD in DO poprejšnja obravnava sporazuma, ki je bil objavljen v posebni izdaji glasila Mercator. Pripombe dane v razpravi, bo oziroma je obravnaval in uskladal izvršilni odbor na seji dne 1. 9. 1977 ter pripravil predlog za delegate delavskega sveta.

— Pripombe iz poprejšnje obravnave in predlog izvršilnega odbora SOZD bodo delegati prejeli po seji izvršilnega odbora.

— Zakon o združenem delu ne določa podrobno postopka za sprejem tega sporazuma, vendar iz vsebine samega sporazuma nedvoumno izhaja, da se sprejema z osebnim izjavljanjem. Obliko osebnega izjavljanja bodo določili delegati delavskega sveta SOZD na predlog izvršilnega odbora SOZD.

— Ad 5.) Razpis referenduma za sprejem statuta SOZD Mercator n. sub. o. in imenovanje komisije za izvedbo referenduma.

— Referendum za sprejem aktov SOZD razpiše delavski svet SOZD v skadu z zakonom. Za izvedbo referenduma v SOZD skrbi komisija za izvedbo referenduma, ki jo imenuje delavski svet SOZD. Naloga komisije je, da ugotovi rezultate glasovanja in sicer na podlagi poročil organov — komisij v TOZD oziroma DO za izvedbo referenduma in da objavi izid referenduma.

PREDLOG SKLEPOV:

1. Razpiše se referendum za sprejem statuta SOZD Mercator n. sub. o. dne 23. 9. 1977 v vseh TOZD in DO združenih v SOZD Mercator.

2. Imenuje se komisija za izvedbo referenduma za sprejem statuta SOZD Mercator n. sub. o. v sestavi:
— predsednik: — nam. predsednika:
— član: — nam. člana:
— član: — nam. člana:

— Ad 6.) Delitev skupnega dohodka na podlagi združevanja sredstev in sprejem jamstva za najem kredita za dokončanje hotela v Krškem.

— Turist hotel »SREMIČ« Krško je zaradi podražitve gradnje novega hotela B kategorije v Krškem nadaljeval namenski kredit pri Ljubljani-

ski banki — podružnici v Krškem v višini 24.030.000,00 din s 15-letnim odplačilnim rokom in z 8% letnimi obrestmi, po pogodbi o investicijskem kreditu št. 84-77 z dne 4. 8. 1977. Po sklepu IO podružnice Krško pa je potrebno, da navedeno investicijo obravnava delavski svet SOZD Mercator ter sprejme sklep, s katerim TOZD in DO, ki v svoji sestavi nimajo TOZD, dajo jamstvo za redno odplačevanje vseh zapadlih obveznosti, ki izhajajo iz odobrenega kredita v skladu s sklenjenim samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD Mercator.

— Glede na navedeno Turist hotel »Sremič« Krško predlaga, da delavski svet SOZD obravnava predmetno investicijo, jo sprejme v srednjeročni program razvoja SOZD in odloči o jamstvu za odplačevanje obveznosti iz najetega kredita.

— Navedeno jamstvo je možno obravnavati po določbi 10. tč. 43. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator (pristojnosti DS) v okviru določb združevanja sredstev in njihovega namena (21. — 27. člen sporazuma) ter z navedeno investicijo dopolniti srednjeročni program razvoja. Izgradnja novega hotela v Krškem prvotno ob pristopu Turist hotela »Sremič« Krško k SOZD Mercator, ni bila vključena v srednjeročni program razvoja SOZD Mercator zato, ker je bila gradnja začeta preje in so bila tedaj vsa potrebna sredstva že zagotovljena. Sicer pa je dopolnitev plana utemeljena tudi na osnovi določila 5. tč. 136. člena že citiranega sporazuma, ki določa, da udeleženke tega sporazuma sprejmejo obveznost, da bodo plan dopolnile in uskladile s plani DO, ki se bodo združile oziroma pristopile k SOZD Mercator n. sub. o.

— Glede na dano situacijo ob izgradnji hotela tudi sedaj niso potrebna s strani Mercatorja nobena sredstva. Obveznost iz danega jamstva bi nastopila le v primeru, da najemnik kredita ne bi mogel pravočasno odplačevati vseh zapadlih obveznosti iz najetega kredita.

— V kolikor bi obveznost za jamčevalce dejansko nastala, se bodo na osnovi 25. in 26. člena cit. sporazuma šteje tako plačane obveznosti kot združena sredstva jamčevalcev ter s tem udeležba na dohodku. Najemnik kredita in jamčevalci pa bodo v tem primeru sklenili tudi ustrezni samoupravni sporazum po določilih 26. člena sporazuma.

PREDLOG SKLEPOV:

1. Srednjeročni plan razvoja SOZD Mercator za obdobje 1976-1980 se dopolni za investicijo hotela B kategorije v Krškem na področju investicij.

2. TOZD vsestavi Do in Do, ki v svoji sestavi nimajo TOZD, združene v SOZD Mercator n. sub. o., soglasno potrjujejo, da bodo plačale iz združenih sredstev, v sorazmerju deleža vsake TOZD v združenih sredstvih na dan plačila obveznosti iz danega jamstva, vse zapadle obveznosti iz odobrenega kredita v višini 24,030,000,00 din, ki ga je odobrila Turist hotelu »Sremič« Krško Ljubljanska banka Krško, po pog. št. 84-77 z dne 4. 8. 1977, v kolikor prejemnik kredita zapadlih obveznosti ne bi mogel pravočasno sam plačati.

3. V kolikor pride do plačila obveznosti iz jamstva za poravnavo kredita iz 2. sklepa te točke, se smatra to plačilo obveznosti iz kredita kot združena sredstva po 25. členu samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator. Najemnik kredita Turisti hotel »Sremič« Krško pa je dolžan z jamčevalci — plačniki obveznosti — skleniti ustrezen samoupravni sporazum o udeležbi na skupaj ustvarjenem dohodku v skladu z določili 26. člena že citiranega sporazuma.

Predlagatelj sklepov: TOZD Sremič — Mercator — HG

Ad 7.) Pristop k spremembam in dopolnitvam samoupravnih aktov, ki se nanašajo na Tovarno sladkorja v Ormožu v ustanavljanju in Poslovno skupnost za sladkor Slovenije.

Informacija o vsebini akta o ustanovitvi delovne organizacije Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju, samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih ustanoviteljev Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju in samoupravnega sporazuma o združevanju v Poslovno skupnost za sladkor Slovenije je priloga gradiva. Delegati tistih TOZD oziroma DO, ki so ustanoviteljice tovarne imajo v gradivu priložene tudi vse tri akte.

Poročilo bo na zasedanju podal tov. Rudi Zavrl.

PREDLOG SKLEPOV:

1. Kot podpisniki

— akta o ustanovitvi delovne organizacije v ustanavljanju Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju,

— samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih ustanoviteljev Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju,

— samoupravnega sporazuma o združevanju v Poslovno skupnost za sladkor Slovenije

nastopajo vsaka TOZD oziroma DO kot ustanoviteljica, samostojno in ne SOZD Mercator n. sub. o. kot čelota.

2. Kot osnova za izračun deleža sredstev, ki so ga dolžne zagotoviti TOZD oziroma DO Mercatorja, ustanoviteljice, naj se upošteva količina sladkorja 5,000 ton in na podlagi te količine izračuna znesek 23,5 milijonov dinarjev oziroma 17% celotnega zneska, ki so ga po sa-

moupravnih aktih dolžni zagotoviti veliki odjemalci sladkorja.

3. Sprejme se predlog sprememb in dopolnitev samoupravnih aktov, v katerih se za nosilca investicije določa delovna organizacija Slovin, Ljubljana.

4. Ne sprejme se predloga sprememb in dopolnitev, kjer se obseg subsidiarne odgovornosti, ki je bila doslej omejena do višine deleža, ki izhaja iz porazdelitev idealnih težav na sladkornem dinarju, razširi na vse prekoračitve, ki bodo ob izgradnji tovarne sladkorja nastale.

5. TOZD oziroma DO kot ustanoviteljice pooblašajo tov. Šintler Konrada, direktorja TOZD Grosist, n. sub. o., Ljubljana, da podpiše v 3. sklepu te točke navedene spremembe in dopolnitve samoupravnih aktov in da zastopa ustanoviteljice pri vseh nadaljnjih dejanjih, ki bodo nastali iz razmerij med TOZD oziroma DO ustanoviteljicami in Tovarno sladkorja v Ormožu v ustanavljanju in Poslovno skupnostjo za sladkor Slovenije. Zaradi uresničevanja danih poblastil, zastopnik po potrebi sklicuje predstavnike TOZD oziroma DO, ustanoviteljic.

6. Delavski svet SOZD Mercator n. sub. o. koordinira poslovno politiko do Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju in Poslovno skupnosti za sladkor Slovenije.

Predlagatelj sklepov: pravna služba

Ad 8.) Razpis individualnega poslovnega organa — generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja SOZD Mercator ter imenovanje razpisne komisije.

Delegati delavskega sveta so na 1. zasedanju 5. maja 1977 imenovali v. d. generalnega direktorja, namestnika generalnega direktorja ter direktorje sektorjev v Delovni skupnosti SOZD. Pogoji, ki jih mora izpolnjevati delavec, da je lahko izbran za generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja, in postopek za imenovanje določa samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Mercator, medtem ko bodo pogoji za izbiro delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi določeni v drugem splošnem aktu SOZD.

Individualnega poslovnega organa imenuje s sklepom delavski svet SOZD po javnem razpisu na predlog razpisne komisije. Za generalnega direktorja je lahko imenovan delavec, ki ima visokošolsko izobrazbo, najmanj 5 let izkušenj na vodilnih ali drugih odgovornih delovnih mestih in ustrezne moralno-politične kvalitete.

Generalni direktor ima namestnika, ki ga v njegovi odsotnosti nadomešča z vsemi njegovimi pravicami in dolžnostmi in zanj veljajo enaki pogoji.

PREDLOG SKLEPOV:

1. Razpiše se individualni poslovni organ — generalni direktor in

namestnik generalnega direktorja SOZD Mercator n. sub. o. v skladu z zakonom in samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD Mercator n. sub. o.

2. V razpisno komisijo za imenovanje individualnega poslovnega organa — generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja se imenuje naslednje člane:

—
—
—
—
Po tri člane imenujejo v komisijo družbenopolitične organizacije SOZD in družbenopolitična skupnost, v kateri je sedež SOZD.

3. Prvo sejo razpisne komisije skliče predsednica delavskega sveta SOZD do...

PREDLAGATELJ SKLEPOV:
Predsednica delavskega sveta SOZD

Ad 9.) Sprejem ugotovitvenega sklepa o imenovanju izdajateljskega sveta glasila Mercator.

Izdajateljski svet je družbeni organ upravljanja glasila Mercator, katerega sestavo z sklepom ugotovi delavski svet SOZD. Sestavljajo ga po en delegat iz vsake DO, združene v SOZD in delovne skupnosti SOZD, po en predstavnik sveta ZK, Koordinacijskega odbora osnovne organizacije sindikata, Koordinacijske konference mladih delavcev ter trije delegati iz centra za obveščanje in rednih zunanjih sodelavcev glasila.

Delavski svet SOZD je na 2. zasedanju že sprejel sklep o ureditvi izdajateljskih razmerij med TOZD in DO, združenimi v SOZD Mercator, in glasilom delovnega kolektiva Mercator, temeljno vsebinsko zasnovano glasilo in pravilnik o urejanju in izdajanju glasila, kar je bilo vse objavljeno v posebni izdaji glasila Mercator 1. avgusta 1977. Sprejel pa je tudi sklep, da morajo delavski sveti delovnih organizacij izvoliti svoje delegate v izdajateljski svet glasila Mercator do 15. 7. 1977 ter posredovati podatke centru za obveščanje. To je storilo doslej (do 22. 8. 1977) le dobra polovica delovnih organizacij, zato opozarjamo, naj ostale to store do zasedanja delavskega sveta.

Svoje predstavnike v izdajateljski svet so že imenovali izvršilni organi družbenopolitičnih organizacij SOZD na svoji skupni seji dne 14. 6. 1977.

PREDLOG SKLEPA:

Delavski svet SOZD ugotavlja, da izdajateljski svet glasila Mercator sestavljajo naslednji delegati:

1. ... MERCATOR — ROŽNIK, Ljubljana

2. Brečko Ivan MERCATOR — VELEPRESKRBA, Ljubljana

3. Dolinar Dušan MERCATOR — HOTELI GOSTINSTVO, Ljubljana

4. Pirc Alojz MERCATOR — AGROKOMBINAT KRŠKO, Krško

5. Tomaž Zlatko MERCATOR — KK SEVNICA, Sevnica

6. Škufca Tomaž MERCATOR — SLOVENIJA SADJE, Ljubljana

7. Svetličič Nada MERCATOR — GOSTINSKO PODJETJE IDRIJA

8. Gros Uroš MERCATOR — EMBA, Ljubljana

9. ... MERCATOR — CONTAL, Ljubljana

10. Lovrec Ferdo MERCATOR — PANONIJA, Ptuj

11. Kokalj Dušan MERCATOR — RUDAR, Idrija

12. Mejaš Jožica MERCATOR — SADJE ZELENJAVA, Ljubljana

13. Graj Stanislav MERCATOR — UNIVERZAL, Lendava

14. Novak Lado MERCATOR — SLOGA, Gornja Radgona

15. ... MERCATOR — ZARJA, Ormož

16. ... MERCATOR — PRE-SKRBA, Krško

17. ... MERCATOR — POTROŠNIK, Lenart v Slov. gor.

18. ... MERCATOR — STP HRASTNIK, Hrastnik

19. Brečko Ivan, koordinacijski odbor OOS

20. Andolšek Ljudmila, svet ZK

21. Gašperšič Hermina, koordinacijska konf. mladih delavcev

22. ...

23. Repše Jože

24. Rihtar Nada, trije delegati centra za obveščanje in rednih zunanjih sodelavcev.

Predlagatelj sklepa: Odgovorni urednik glasila Mercator.

Ad 10.) Obravnava predloga o nadaljnjih odnosih med NK Mercator in SOZD Mercator

Gradivo bo posredovano naravnadno.

Ad 11.) Razno

Ljubljana, 25. 8. 1977

Center za obveščanje

OBVESTILO BRALCEM

Tokrat smo vam pripravili gradivo za naslednje zasedanje delavskega sveta SOZD Mercator, in sicer v obliki posebne priloge glasila; ki jo lahko oddvojite od številke. Tudi v prihodnje bomo tako objavljali gradivo za seje, če ga bomo le pravočasno prejeli od strokovnih služb.

UREDNIŠTVO

INFORMACIJA O VSEBINI

- akta o ustanovitvi delovne organizacije Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju
- samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih ustanoviteljev Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju
- samoupravnega sporazuma o združevanju v poslovno skupnost za sladkor Slovenije

Citirani samoupravni akti urejajo razmerja ustanoviteljev do Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju, njihova medsebojna razmerja, kakor tudi razmerja do Poslovne skupnosti za sladkor. Prvo besedilo aktov je bilo obravnavano v TOZD oziroma DO v sestavi SOZD Mercator n.sub.o. in ga je pooblaščen podpisnik naših TOZD oziroma DO podpisal dne 17. marca v Mariboru. Do 22. junija 1977 bi morali obravnavati v vseh TOZD oziroma DO podpisnicah spremembe in dopolnitve navedenih samoupravnih aktov, vendar izvršilni odbor Poslovne skupnosti za sladkor ni pravočasno zagotovil * prečiščenega besedila samoupravnih aktov, ki obravnavajo to področje, zato pooblaščen podpisnik Mercatorjevih TOZD oziroma DO, ki so ustanoviteljice, ni podpisal prečiščenega besedila samoupravnih aktov.

V tej informaciji se omejujemo na prikaz:

— pravic, obveznosti in odgovornosti, ki izhajajo iz posameznih aktov za TOZD oziroma DO v sestavi SOZD Mercator n.sub.o. do Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju in sicer do njenega konstituiranja,

— pravic, obveznosti in odgovornosti, ki izhajajo iz posameznih aktov za TOZD oziroma DO v sestavi SOZD Mercator n.sub.o. do Tovarne sladkorja v Ormožu po njenem konstituiranju v času obratovanja,

— sprememb in dopolnitev, ki jih bo potrebno še obravnavati in sprejeti v naših TOZD oziroma DO ustanoviteljicah in analogno temu pristopiti k prečiščenemu besedilu samoupravnih aktov.

I. AKT O USTANOVITVI DELOVNE ORGANIZACIJE V USTANAVLJANJU TOVARNA SLADKORJA V ORMOŽU V USTANAVLJANJU

1. Obveznosti ustanoviteljev:

a) vsi ustanovitelji trajno združujejo in nepovratno vlagajo v Tovarno sladkorja v Ormožu v ustanavljanju izločena sredstva po družbenem dogovoru o cenah za sladkor in o preskrbovanju domačega trga s potrebnimi količinami sladkorja v skupnem znesku 470.000.000,00 dinarjev. Tako združena sredstva se med posamezne skupine ustanoviteljev delijo sledeče:

— pridelovalci sladkorne pese 40%,

— veliki porabniki sladkorja 27%,

— veliki odjemalci sladkorja in stranskih proizvodov 30%,

— veliki porabniki melase 3%;
b) med porabnike sladkorja, porabnike melase in velike odjemalce sladkorja in stranskih proizvodov se udeležba na združenih sredstvih njihove skupine deli v razmerju njihove celotne porabe sladkorja in melase oziroma prodaje sladkorja na drobno v letu 1975;

c) na TOZD oziroma DO v sestavi SOZD Mercator n.sub.o., ki so ustanoviteljice, odpade skladno s prejšnjo točko in razdelilnikom sredstev na bazi prodanega sladkorja v trgovini na drobno v letu 1975, v katerem je ugotovljena količina prodanega sladkorja v poslovalnicah naših ustanoviteljic na 10.053 ton, znesek 46,9 milijonov din, kar pomeni 33,26% celotnega zneska, ki so ga po samoupravnih aktih dolžni zagotoviti veliki odjemalci sladkorja, vendar predlog TOZD oziroma delovnih organizacij Mercatorja, ustanoviteljic je, da se kot osnova za izračun deleža sredstev, ki so ga dolžne zagotoviti ustanoviteljice, vzame 5.000 ton, kar pomeni za ustanoviteljice 23,5 milijona din oziroma 17% celotnega zneska, ki so ga po samoupravnih aktih dolžni zagotoviti veliki odjemalci sladkorja;

d) zagotovitev nadaljnjih potrebnih sredstev — ustanovitelji bodo skupno delovali v smeri, da celotno združeno delo Slovenije sklene družbeni dogovor o zagotovitvi virov in načinu zagotovitve potrebnih manjkajočih sredstev v primeru prekoračitve investicijske vsote zaradi podražitve ali drugih prekoračenj in bodo skladno s tem dogovorom za gotovili sredstva za prekoračitve investicijske vsote, pri čemer bodo vsak zase samostojno določili vire sredstev.

V kolikor z družbenim dogovorom ne bi bila zagotovljena potrebna sredstva za prekoračitev investicijske vsote in v kolikor ta sredstva ne bi bila zagotovljena z združevanjem sredstev novih ustanoviteljev, bodo ustanovitelji zagotovili potrebna sredstva v razmerju njih deležev na ustanoviteljskih pravicah in obveznostih.

2. Osgovornost ustanoviteljev:

a) odgovornost ustanoviteljev za obveznosti Tovarne sladkorja v Ormožu, nastale do njenega konstituiranja je subsidiarna in lahko up-

ni svoje zahtevke proti ustanoviteljem kot porokom naperijo le v primeru, če svojim terjatev proti tovarni sladkorja ne bi mogli realizirati iz njenega premoženja. Ustanovitelji kot poroki odgovarjajo za obveznosti Tovarne sladkorja v Ormožu v razmerju njih deležev na ustanoviteljskih pravicah;

b) kredite inozemskih in domačih dobaviteljev ter kredite domačih poslovnih bank najema za Tovarno sladkorja v Ormožu v ustanavljanju delovna organizacija Slovin iz Ljubljane, v kolikor ne bi tudi ostali ustanovitelji najeli del kreditov.

Vsi ustanovitelji nastopajo kot poroki vseh najetih kreditov, po konstituiranju Tovarne sladkorja v Ormožu se vsi krediti prenesejo na Tovarno sladkorja v Ormožu.

3. Pravice ustanoviteljev:

a) Odjem sladkorja:

Velikim odjemalcem sladkorja se zagotavlja odjem celotnega pridelka sladkorja v razmerju njihovih deležev na združenih sredstvih Tovarne sladkorja v Ormožu:

b) Pravice ustanoviteljev na dohodku:

Če ustanovitelj skupaj s Tovarno sladkorja v Ormožu v okviru Poslovne skupnosti za sladkor Slovenije po konstituiranju Tovarne sladkorja v Ormožu ne bi medsebojnih odnosov uredili skladno z zakonom o združenem delu in eče taka ureditev ne bi bila nadomeščena z odločno sodišča združenega dela, pristojna ustanoviteljem pravica na dohodku Tovarne sladkorja v Ormožu.

Ustanoviteljem pristojna pravica na dohodku Tovarne sladkorja v Ormožu v tistem deležu, ki odgovarja razmerju med združenimi sredstvi in v določenem poslovnem letu v celoti angažiranimi sredstvi, posameznim ustanoviteljem pa v sorazmerju z njihovim deležem na ustanoviteljskih pravicah.

Sredstva iz udeležbe na dohodku se skladno z zakonom uporabijo prvenstveno za razširjeno reprodukcijo v pridelovanju sladkorne pese in v proizvodnji sladkorja ter stranskih proizvodov.

c) Pravice ustanoviteljev pri upravljanju Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju.

Ustanovitelji imajo svojo delegacijo v svetu Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju in v zboru delavcev ter imenujejo dva člana izvršilnega odbora tovarne.

Ustanovitelji imajo pravico prek svoje delegacije v svetu Tovarne

sladkorja v Ormožu v ustanavljanju v pisni obliki izdajati odloke in navodila ter dajati soglasja k posameznim splošnim aktom delovne organizacije v ustanavljanju.

4. Nastanek pravic in obveznosti ter trajanje ustanoviteljskega razmerja

a) Ustanoviteljem nastanejo ustanoviteljske pravice in obveznosti iz trajne združitve sredstev z dnem podpisa akta o ustanovitvi Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju.

b) Ustanoviteljsko razmerje s pravicami in obveznostmi, ki iz njega sledijo, traja do popolne amortizacije združenih sredstev, če z nadaljnjimi samoupravnimi sporazumi o združevanju dela in sredstev ne bi bilo drugače sklenjeno.

5. Spremembe in dopolnitve akta o ustanovitvi Tovarne sladkorja v Ormožu v ustanavljanju

Izvršilni odbor Poslovne skupnosti je kot predlagatelj sprememb in dopolnitev izhajal iz priporočila Ljubljanske banke, ki je zaradi zaključitve finančne konstrukcije predlagala:

— da se izmed ustanovitelje Tovarne sladkorja v Ormožu določi investitorja, ki bi organizacijsko in operativno vodil dela pri izgradnji tovarne sladkorja in zagotovitvi surovinske osnove,

— da se uredijo jamstva za vložena sredstva v času izgradnje, kakor tudi jamstva za poslovanje tovarne po njenem konstituiranju.

Predlog izvršilnega odbora Poslovne skupnosti je bil, da se za investitorja določi delovna organizacija Slovin, Ljubljana, ki je z uspehom opravila vsa dosedanja pripravljajna dela za izgradnjo tovarne, istočasno pa je s svojimi TOZD v Ormožu in Ljutomeru velik nosilec surovinske proizvodnje in eden največjih porabnikov sladkorja, kot proizvajalec brezalkoholnih pijač.

Glede obsega odgovornosti so spremembe in dopolnitve povečale obseg odgovornosti, ki je bila doslej omejena do višine deleža, ki izhaja iz porazdelitve idealnih deležev na sladkornem dinarju, na vse prekoračitve in podražitve, ki bodo ob izgradnji tovarne nastale. Vrsta odgovornosti pa ostaja nespremenjena — subsidiarna.

II. SAMOUPRAVNI SPORAZUM O MEDSEBOJNIH RAZMERNIH USTANOVITELJEV TOVARNE SLADKORJA V ORMOŽU V USTANAVLJANJU

Ta samoupravni sporazum na enak način ureja pravice, obveznosti in odgovornosti ustanoviteljev do Tovarne sladkorja v Ormožu in v ustanavljanju kot akt o ustanovitvi, zato tega ne ponavljamo.

Tudi vse spremembe in dopolnitve se analogno ponavljajo v tem sporazumu, tako da je določen za investitorja Slovin, Ljubljana, obseg odgovornosti pa se poveča tudi na vse prekoračitve in podražitve.

Dodatno pa obravnava medsebojno odgovornost ustanoviteljev za škodo, ki bi jo povzročil z neizpolnjevanjem v samoupravnih aktih

sprejetih obveznosti. Odgovornost za škodo zajema le dejansko škodo, ne pa izgubljenega dobička.

Če se spori, ki bi nastali iz premoženjskih razmerij v zvezi z ustanovitvijo tovarne ne bi rešili sporazumno, odloča o tem arbitražna pri Poslovni skupnosti za sladkor Slovenije v Ormožu.

II. SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU V POSLOVNO SKUPNOST ZA SLADKOR SLOVENIJE

Samoupravni sporazum o zdruzevanju v Poslovno skupnost za sladkor Slovenije ureja glede odgovornosti:

- odgovornost za obveznosti poslovne skupnosti,
- odgovornost za škodo,
- sanacijo tovarne sladkorja ob morebitni izgubi po konstituiranju.

Sklicani sestanki

V teh dneh so predsedniki posameznih organov sklicali naslednje sestanke:

1. seja izvršilnega odbora SOZD Mercator 1. septembra 1977 s predlaganim naslednjim dnevnim redom:

1. Obravnava in uskladitev pripomb oziroma dopolnitev osnutka statuta SOZD Mercator in določitev osnutka predloga statuta.
2. Obravnava pripomb oziroma dopolnitev osnutka samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev Delovne skupnosti SOZD in delavcev TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator.
3. Razno.

3. zasedanje delavskega sveta SOZD Mercator 12. septembra 1977 s predlaganim dnevnim redom:

1. Pregled izvrševanja sklepov in potrditev zapisnika 2. zasedanja delavskega sveta SOZD.
2. Analiza polletnega obračuna poslovanja TOZD in DO oziroma SOZD Mercator.
3. Določitev predloga statuta SOZD Mercator n. sub. o.
4. Določitev predloga samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev Delovne skupnosti in delavcev TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator n. sub. o.
5. Razpis referenduma za sprejem statuta SOZD Mercator n. sub. o. in imenovanje komisije za izvedbo referenduma.
6. Delitev skupnega dohodka na podlagi združevanja sredstev in sprejem jamstva za najem kredita za dokončanje hotela v Krškem.
7. Pristop k spremembam in dopolnitvam samoupravnih aktov, ki se nanašajo na Tovarno sladkorja v Ormožu v ustanavljanju in Poslovno skupnost za sladkor Slovenije.
8. Razpis individualnega poslovnega organa — generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja SOZD Mercator ter imenovanje razpisne komisije.
9. Sprejem ugotovitvenega sklepa o imenovanju izdajateljskega sveta glasila Mercator.
10. Obravnava predloga o nadaljnjih odnosih med NK Mercator in SOZD Mercator.
11. Razno.

V času pred zasedanjem delavskega sveta SOZD — predvidoma nekaj dni prej — pa bo **skupna seja izvršilnih organov družbenopolitičnih organizacij SOZD**, na kateri se bo obravnavalo:

1. Analiza polletnega obračuna poslovanja TOZD in DO oziroma SOZD Mercator.
2. Obravnava osnutkov predlogov statuta SOZD Mercator in samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev Delovne skupnosti in delavcev TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator.
3. Imenovanje članov komisije za razpis individualnega poslovnega organa — generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja.
6. Razno.

MARIJA ŠTULAR

1. Odgovornost za obveznosti poslovne skupnosti

Za obveznosti poslovne skupnosti, kadar ta nastopa v svojem imenu, toda na račun članov, odgovarjajo člani neomejeno solidarno.

Člani odgovarjajo za obveznosti poslovne skupnosti med seboj v razmerju udeležbe na medsebojnem prometu s poslovno skupnostjo in Tovarno sladkorja v Ormožu v letu nastanka te obveznosti.

Člani odgovarjajo le za tiste obveznosti poslovne skupnosti, ki nastanejo od njihovega pristopa pa do dne prenehanja članstva.

2. Odgovornost za škodo

Če poslovna skupnost pri nastopu proti tretjim v imenu in za račun posamezne članice ali skupine članic prizadene tretjemu škodo, je zanjo odgovorna članica oziroma skupina članic, v imenu katerih je poslovna skupnost nastopala.

3. Sanacija Tovarne sladkorja v Ormožu

Člani poslovne skupnosti so dolžni sanirati Tovarno sladkorja v Ormožu, v kolikor bi v posameznem

poslovnem letu poslovala z izgubo. Člani poslovne skupnosti so pri sanaciji udeleženi po deležih, ki odgovarjajo v razmerju njihovega prometa v Tovarno sladkorja v Ormožu in s Poslovno skupnostjo za sladkor Slovenije v Ormožu v poslovnem letu, v katerem so nastali pogoji za sanacijo.

Iz sklepov delavskih svetov TOZD oziroma DO v sestavi SOZD Mercator n.sub.o. izhaja, da vsaka TOZD oziroma DO pristopa k ustanovitvi tovarne sladkorja in poslovne skupnosti samostojno, zato menimo, da bi bilo potrebno predlagati, da se kot podpisniki samoupravnih aktov vpišejo posamezne TOZD oziroma DO in ne SOZD Mercator n.sub.o. kot celota. V kolikor bi ostal podpisnik samoupravnih aktov SOZD Mercator n.sub.o., bi se odgovornosti, ki so opisane v informaciji, prenesle na vse TOZD oziroma DO v sestavi SOZD in ne samo na ustanoviteljice, kajti skladno s členom 64-IV samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD odgovarjajo za obveznosti SOZD vse TOZD oziroma enovite DO neomejeno subsidiirano. Ljubljana, 22. 8. 1977.

PREDLOG ZA DELITEV POSEBNIH SREDSTEV (SLADKORNI DINAR) ZA GRADNJO TOVARNE SLADKORJA ORMOŽ NA BAZI PRODANE KOLIČINE

Zap. št.	TOZD oziroma DO	Prodana količina sladkorja	Struktura	Znesek v 000 din
1.	TOZD Dolomiti Ljubljana	1.570	6,3	1.480
2.	TOZD Golovec Ljubljana	1.510	6,1	1.433
3.	TOZD Grmada Ljubljana	1.321	5,4	1.269
4.	TOZD Metlika	184	0,7	165
5.	TOZD Preskrba Tržič	175	0,7	165
6.	TOZD Gradišče Trebnje	150	0,6	141
7.	TOZD Jelka Ribnica	180	0,7	165
8.	TOZD Grosist Ljubljana	9.368	37,6	8.836
9.	TOZD Standard Novo mesto	1.028	4,1	963
10.	TOZD Trgopromet Kočevje	454	1,8	423
11.	MERCATOR — Panonija Ptuj	4.972	19,9	4.676
12.	MERCATOR — Sloga Gornja Radgona	449	1,8	422
13.	MERCATOR — Potrošnik Lenart	162	0,6	141
14.	MERCATOR — Zarja Ormož	117	0,5	118
15.	MERCATOR — Rudar Idrija	442	1,8	422
16.	MERCATOR — STP Hrastnik	185	0,7	165
17.	MERCATOR — KK Sevnica	80	0,3	71
18.	MERCATOR — EMBA Ljubljana	1.800	7,2	1.692
19.	MERCATOR — Sadje zelenjava Ljubljana	20	0,1	24
20.	MERCATOR — Preskrba Krško	422	1,7	400
21.	MERCATOR — Univerzal Lendava	346	1,4	329
Skupaj		24.935	100 %	23.500

Sestanki, zasedanja, seje...

Poročilo s sestanka širšega kolegija

Zadnji dan junija je bil sestanek širšega posvetovalnega kolegija SOZD. Vodil ga je generalni direktor, tovariš Miran Goslar. Na dnevnem redu je bilo naslednje:

— informacija o stališčih sveta Zveze komunistov do nekaterih aktualnih vprašanj gospodarskih gibanj v SOZD Mercator n. sub. o.;

— informacija o podpisovanju samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev trgovine in proizvodnje;

mercionalisti, finančniki, kadroviki itd., ki bi vsak na svojem področju iskali rešitve za probleme, predvsem za tiste najbolj pereče.

Pri reševanju nekaterih težav smo povsem onemogočeni, kot je to v primeru slabih poslovnih rezultatov v TOZD TMI, za katere pa niso krivi sami. Vemo, da je vsa klavniška industrija v težavah zaradi neustreznih odkupnih cen živine. Izgube so bile v preteklosti precejšnje vendar se stanje kot so pokazali polletni rezultati, izboljšuje ker so se odprle

nesoglasij pri financiranju, pa tudi pri samem konceptu aranžiranja, ki je neenotno. Zato premišljujemo, da bi to službo spet vključili v Delovno skupnost SOZD, čeprav imamo pri tem tudi pomisleke, ker ne želimo večati števila delavcev in služb v Delovni skupnosti SOZD.

UVELJAVLJANJE DOHODKOVNIH ODNOSOV

S pripravami za sklenitev samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju in združe-

trebno, da trgovina in proizvodnja skleneta sporazume in se dogovorita o udeležbi pri skupnem prihodku.

Sklepajo se tudi branžni sporazumi v okviru zvezne gospodarske zbornice za posamezna področja proizvodnje in trgovine. V njih je zajeta težnja po oblikovanju cen na osnovi maloprodajnih cen in udeležbe proizvodnje in trgovine v njih, vendar nad tem nismo navdušeni, ker se z njimi menja ves sistem cen.

SOZD ŠE NI VPISAN V SODNI REGISTER

Drugi del programa za izvajanje zakona o združenem delu v SOZD Mercator, osnutek samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev Delovne skupnosti in TOZD oziroma DO, združenih v SOZD Mercator n. sub. o. ter osnutek statuta SOZD Mercator n. sub. o., so objavljeni v posebni številki, ki ste jo prejeli prve dni avgusta, zato o njih ne bomo pisali. Zapisali pa bomo še nekoliko o vpisu SOZD v sodni register. V času ko to pišemo vpis še ni bil narejen in prav tako niso bili poslani predlogi na sodišče. Razlogov za to je več; treba je bilo počakati na izdajo uredbe o vpisih organizacij združenega dela v sodni register, potem ni bilo obrazcev. Pravni oddelek v Delovni skupnosti SOZD je ves čas zbiral dokumentacijo, ki jo moramo priložiti predlogu za vpis. Nekoliko nejasnosti je bilo v zvezi z vpisom poslovnih enot (prodajal in skladišč), za katere smo se dogovorili, da bi se v večini primerov ne vpisovale, ampak samo evidencialne. Vpisovali bi tiste, ki imajo določena pooblastila, kar pomeni v praksi samostojno nabavo blaga (nabava, ko poslovodja kupuje blago izven okvirnih pogodb oziroma sporazumov sklenjenih na ravni SOZD, TOZD ali DO). Kateri prodajalne so to, bodo določili delavski sveti TOZD in DO.

SPREJETI SKLEPI

Na sestanku so bili sprejeti naslednji zaključki:

1. Soglasno se sprejmejo in podpisajo stališča sveta Zveze komunistov SOZD Mercator do nekaterih aktualnih vprašanj gospodarskih gibanj v SOZD Mercator ter se za izvajanje sprejete politike posebej zadolži vodilne delavce v TOZD in DO.

2. Vse naloge in naporji v nadaljnjem delu morajo biti usmerjeni v doseganje čim večjega porasta celotnega prihodka, ki naj ne bi bil nižji od indeksa 125 v primerjavi z lanskim letom.

Oktober se bo sestal svet ZK na svoji 2. seji

— poročilo o II. delu programa za izvajanje Zakona o združenem delu v SOZD Mercator n. sub. o.;

— obravnava osnutka samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev Delovne skupnosti SOZD in TOZD oziroma DO, združenih v SOZD Mercator n. sub. o. ter osnutka statuta SOZD Mercator n. sub. o.;

— informacija o problematiki pri vpisu SOZD v sodni register.

Uvodoma je sekretar sveta Zveze komunistov Franc Škof poročal o 1. seji sveta, ki je bila 14. junija, generalni direktor pa je govoril o nekaterih aktualnih vprašanjih v SOZD in člane kolegija seznanil s stališči sveta Zveze komunistov do njih.

O seji sveta smo poročali v prejšnji številki glasila, zato smo tokrat zabeležili le razpravo na sestanku širšega posvetovalnega kolegija. Iz nje povzemamo nekatere ugotovitve, ki bi jih veljalo čimprej reševati. Težav je veliko, zato bi se morali večkrat sestajati, bodisi samo ko-

meje za izvoz govejega in junečega mesa v Italijo, Grčijo in Nigerijo, dvignila pa se je tudi prodajna cena teletine, ki nadomešča ukinjene premije.

Drugje sami zaviramo dobro in racionalno gospodarjenje, kot je to v primeru hitre izgradnje novih objektov iz združenih sredstev. Temeljna organizacija združenega dela Investa je skupno z razvojno planskim sektorjem v Delovni skupnosti SOZD pripravila in razposlala 28 pogodb o izvajanju celotnega inženiringa za investicije, ki so jih podpisale le štiri temeljne organizacije. Komentar ni potreben!

Vprašujemo se tudi, kako reorganizirati aranžersko službo, ki je neustrezno organizirana. Po reorganizaciji smo aranžerski oddelek, ki je bil prej vključen v skupne službe, usmerili v DO Rožnik, oziroma po enega aranžerja v TOZD Dolomiti, Golovec in Grmada. Aranžerska služba v DO Rožnik sestavlja programe in izvaja dela za vse maloprodajne TOZD, vendar prihaja do

vanju dela ter sredstev trgovine in proizvodnje smo pričeli že ob koncu leta 1975. Danes smo prišli že do končne faze, ko podpisujemo sprejem sporazuma. Na osnovi trajnega sodelovanja in združevanja dela in sredstev bomo skupno načrtovali proizvodno prodajne programe, določali skupne prodajne in reprodukcijske cene, rizike, ustvarjali in delili skupen prihodek, sodelovali s potrošniki in na druge načine. Vsi ti elementi vodijo k stabilnejšemu gospodarjenju in stabilnejši politiki cen.

Komercialni sektor v Delovni skupnosti SOZD je poslal v podpis sprejem samoupravnega sporazuma 110 proizvodnim organizacijam, s katerimi trajno poslovno sodelujemo, ter našim TOZD in DO. Sprejelo ga je že 47 proizvodnih organizacij in vse naše TOZD in DO.

Ob tem naj zapišemo tudi to, da zvezni Izvršni svet obravnava odlok o ukinitvi vseh bonitet za trgovino (rabat, super rabat), ki bo trgovino močno prizadel, zato je nujno po-

3. Sprejeti je treba Samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev trgovine in proizvodnje. Podpis v okviru SOZD bo dne 15. 7. 1977, proizvajalcem izven SOZD pa se rok za pristop podaljša do istega datuma. Odklonitev sklenitve sporazuma se obravnava kot stališče teh organizacij, da ne nameravajo sodelovati z Mercatorjem.

4. Organizirati je treba posebno službo za spremljanje dogajanj na tržišču in konkurenčne ponudbe, za analizo podatkov o vrstah blaga, ki jih nismo sposobni dobavljati in o sodelovanju grosističnih TOZD s komercialnim sektorjem. Za to sta zadolžena TOZD Grosist in komercialni sektor SOZD.

5. Nadaljevati moramo z ustavno preobrazbo v TOZD Standard, Trgopromet, Mercator-Rudar, Mercator-Panonija, Mercator-Agrokombinat Krško in Mercator-Kmetijski kombinat Sevnica v nadaljnji specializaciji in delitvi dela. Omenjene organizacije morajo glede tega posredovati svoja stališča.

6. Sprejeto je stališče, da so do področnih skladišč upravičene le grosistične organizacije. Le-ta predstavljajo predvsem funkcijo organi-

zacije in izvedbe celotne preskrbe določenega področja, ne pa razlog za uveljavljanje grosističnih bonitet.

7. V zvezi z reorganizacijo bančnega sistema in formiranjem interne banke v SOZD mora vsaka TOZD in DO sporočiti, pri kateri temeljni banki želi v bodoče poslovati oziroma se odločiti za poslovanje s tisto temeljno banko, s katero bo poslovala interna banka Mercator. O tem bo vsem DO in TOZD poslana v izpolnitev posebna anketa.

8. TOZD in DO, ki tega še niso storile, naj v skladu z dopisom v. d. direktorja finančnega sektorja, Izidorja Rejca, do 10. julija 1977 sporočijo ime svojega delegata v zboru interne banke.

9. Predvsem je treba organizirati delo interne banke na področju združevanja prostih sredstev na žiro računih DO in TOZD ter organizirati službo za vsakodnevno spremljanje in posredovanje teh prostih sredstev tistim TOZD, katerim manjkajo in prijavijo potrebo po njih.

10. Dosledno moramo izpolnjevati določila samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD, ki se nanašajo na združevanje sredstev za investicije.

11. TOZD in DO naj pripravijo operativne programe za uvedbo enotnega zaščitnega znaka Mercator na poslovnih prostorih. Vse objekte moramo postopno opremiti z zaščitnim znakom M, najpozneje do sredine leta 1978.

12. Dosledno je treba izpolnjevati tudi določila o financiranju Delovne skupnosti SOZD, ugotoviti vzroke za neizpolnjevanje teh določil in jih odstraniti.

13. Spoštovati moramo skupne komercialne plane in dogovore o nabavah pri domačih dobaviteljih. Vsaka nabava pri domačih dobaviteljih, ki je manjša od planirane na račun nabave pri drugih dobaviteljih, se šteje za diskriminacijo domačih dobaviteljev. V ta namen moramo sprejeti finančne sankcije.

14. Delovni organizaciji Mercator—Sadje zelenjava se predlaga, da organizira prodajo jabolk Mercator — KK Sevnica na svojem tržišču.

15. V delo komercialne službe SOZD je treba čim bolj vključiti tudi zunanjetrgovinske in kmetijske organizacije.

16. TOZD in DO, ki so prejele pogodbe o izvajanju inženiringa s strani TOZD Investa in razvojno planskega sektorja, naj s podpisom pogodbe čim prej sporočijo svoja stališča.

17. Na sestanku temeljnih organizacij širšega ljubljanskega področja naj se obravnava in sprejme najustreznejši predlog za organizacijo aranžerske službe.

18. Do 20. julija naj vse TOZD in DO posredujejo svoje pripombe k osnutkom memorandumov, ki bodo kot osnutki izdelani do 8. julija.

19. Pri razumevanju in aktivnem sodelovanju ter soustvarjanju politike najširšega kroga delavcev v vseh delih Mercatorja je potrebno dati ustrezno vlogo tudi informativni službi in njenemu pomenu za odločanje.

20. Gojiti moramo pripadnost in načrtno vzgojo ljubezni do Mercatorja in organizacij v sestavu. To velja še posebej za komercialiste, poslovodje in prodajalce — v odnosu do potrošnikov in do dobaviteljev — pri čemer imata pomembno vlogo tudi informativna služba in časopis Mercator.

21. Osnutek programa uresničevanja Zakona o združenem delu se posreduje vsem TOZD in DO v obravnavo. Po njegovem sprejemu se moramo na delavskih svetih zavzeti za njegovo realizacijo.

NADA RIHTAR

Podpis samoupravnega sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju ter združevanju dela in sredstev proizvodnih in trgovskih organizacij

Novi dohodkovni odnosi

Na sestanku 20. julija so predstavniki naših OZD podpisovali pristop k sprejemu sporazuma o trajnem poslovnem sodelovanju ter združevanju dela in sredstev proizvodnih in trgovskih organizacij, ki ga je podpisalo že tudi 45 drugih organizacij.

S pripravami na samoupravno dogovarjanje smo pričeli že leta 1975, ko je komisija pripravila prvi osnutek sporazuma. Sporazum je Komercialni sektor Delovne skupnosti SOZD letos spomladi poslal 110 proizvodnim organizacijam, ki trajno dobavljajo ali prodajajo svoje proizvode preko trgovskih organizacij Mercator in trgovskim organizacijam Mercator, ki se ukvarjajo s prodajo teh proizvodov na veliko in malo in ki z zunanjetrgovinskim poslovanjem ter na podlagi tega sodelovanja ustvarjajo skupni prihodek.

Odziv na podpis je bil sprva slab, čeravno je sporazum dobro zasnovan in usklajen; kazalo je, da so še marsikje ravnodušni do 43. člena ustave SFRJ in 60. do 91. člena Zakona o združenem delu ter nena- zadnje tudi do prednosti, ki jih prinaša dohodkovno povezovanje. Sodelovanje na novih osnovah zagotavlja optimalen razvoj in izkoriščanje proizvodnih in trgovskih zmogljivosti, večjo poslovno učinkovitost zaradi usklajenega delovanja, skupno načrtovanje proizvodnje in

blagovnega prometa na domačem in tujem trgu, zadovoljevanje potreb potrošnikov, povečanje dohodka proizvodnih in trgovskih organizacij, enakopravno delitev skupnega prihodka, ustvarjenega v proizvodnji in blagovnem prometu ter združevanje sredstev in odločanje o namenski uporabi združenih sredstev.

Uresničitev teh ciljev je mogoča le v pogojih enakopravnosti proizvodnje in trgovine: kadar obojestransko vplivata na razvojno in poslovno politiko, v proizvodnji in prometu blaga skupno raziskujeta tržišče in organizirata propagandne akcije, uporabljata skupno dogovorjene planske elemente v programiranju skupnega prihodka in v delitvi tega prihodka, da skupno določata cene, prevzemata rizike iz skupnega poslovanja, sporazumno rešujeta spore in sta med seboj odprti in poštenu.

KAKO PRITI DO CENE PROIZVODA

Komisija in strokovne službe so vložile veliko naporov v iskanje najboljših rešitev za nove odnose, natančnejše, rešitve ključnega problema: kako priti do cene proizvoda, ki mora predstavljati osnovo za določitev udeležbe proizvodnje in trgovine v maloprodajni ceni, kako določiti skupni prihodek in kako ga deliti, kakšno evidenco voditi, ka-

tere pokazatelj je in podatke koristiti za merjenje uspešnosti poslovanja in kako potrošnika vključiti v blagovni krog kot enakopravnega partnerja.

Z namenom, da se ugotovi del, ki predstavlja vloženo delo in sredstva v proizvodnji ter trgovini in s tem osnova za določitev deleža v maloprodajni ceni proizvoda, se za proizvod ugotavlja proizvodna kalkulatívna cena in trgovska kalkulatívna cena, ki ju predstavlja normativna vrednost vloženga dela in sredstev v proizvodnji in trgovini. Sestavljajo ju naslednji normativi: materialni stroški, minimalna amortizacija, zakonske obveznosti, pogodbene obveznosti, vkalkulirani bruto osebni dohodki in del sredstev skupne porabe. Seštevek obeh cen je normativna reprodukcijska cena določenega proizvoda.

Kalkulatívne cene in njihovi elementi se planirajo po posameznih proizvodih, po skupinah proizvodov ali zbirno preračunano na celotni obseg medsebojnega poslovanja oziroma na delež, ki ga imajo trgovinske organizacije v realizaciji proizvodnje organizacije.

Skupni interesi in medsebojni ekonomski odnosi temeljijo na ustvarjeni realizaciji proizvodov, ki jih skupaj proizvajajo in prodajajo po doseženi tržni ceni. To je maloprodajna cena proizvoda brez prometnega davka, pri izvozu pa

izvozna cena fco jugomeja. Cena vsebuje: materialne stroške trgovine in proizvodnje, amortizacijo v proizvodnji in trgovini ter skupni dohodek.

Delež proizvodne organizacije in trgovske organizacije v maloprodajni ceni se izračunava na osnovi: — deleža proizvodne kalkulatívne cene in trgovske kalkulatívne cene v normativni reprodukcijski ceni in

— deleža v razliki med normativno reprodukcijsko ceno in maloprodajno ceno in to v sorazmerju, ki ustreza udeležbi amortizacije in novo ustvarjene vrednosti proizvodnje in trgovine v skupni novo ustvarjeni vrednosti in amortizaciji.

Na tej osnovi se ugotovi delež proizvodnje v maloprodajni ceni, ki pripada proizvodni organizaciji, in delež trgovine v maloprodajni ceni, ki pripada trgovski organizaciji. Proizvodno ceno torej sestavlja kalkulatívna cena in del razlike med reprodukcijsko ceno in maloprodajno ceno, trgovsko ceno pa trgovska kalkulatívna cena in del razlike med reprodukcijsko ceno in maloprodajno ceno.

Na podlagi tako izračunanih elementov se v letnem proizvodno-prodajnem planu določi procentualni delež proizvodne organizacije in trgovske organizacije v maloprodajni ceni brez prometnega davka, in sicer po proizvodnih oziroma

skupinah proizvodov, ki jih predvideva letni plan.

SKUPNI PROIZVODNO — PRODAJNI PLANI

Ti plani so osnova za skupno proizvodnjo in blagovni promet ter za planiranje skupnega prihodka. Lahko so srednjeročni in pa letni, ki nadomeščajo okvirne pogodbe o dobavih blaga v naslednjem letu in določajo predvsem:

- vrsto, količino in kakovost proizvodov;
- ceno proizvodov;
- obseg prodaje na domačem tržišču, obseg uvoza in izvoza;

- embalažo, pakiranje in označevanje proizvodov;
- čas, kraj in način dobave, prevzema in prodaje blaga;
- roke in pogoje plačila računov;
- način in oblike obračunavanja akontacije na vloženo delo in sredstva trgovine ter stimulacije za večjo prodajo, če to omogoča znižanje stroškov proizvodnje;
- lokacijo zalog in določanje koeficienta obračanja sredstev in zalog;
- kreditiranje proizvodnje ali prodaje s trajnimi ali občasnimi obratnimi sredstvi;

- način prodaje blaga (potrošniški krediti, komisijska prodaja);
- organiziranje skupnega pospeševanja plasmana, kar zajema zlasti ekonomsko propagando, odnose z javnostjo, uvajanje novih izdelkov, anketiranje potrošnikov, degustacije in druge podobne akcije;
- pogoj za spremembo (povečanje ali zmanjšanje) količin, cen in drugih pogojev;
- delež proizvodnje in trgovine v maloprodajni ali v izvozni ceni oziroma skupnem prihodku;
- posledice v primeru neizpolnjevanja plana;
- druga določila, pomembna za

blagovni promet.

Elementi za skupne proizvodno-prodajne plane se določijo na skupnih sestankih predstavnikov proizvodnih in trgovskih organizacij. Sprejemajo se pred začetkom leta in se lahko konkretizirajo še s posebnimi komercialnimi pogodbami.

— Zaenkrat je narejen le skupni proizvodno-prodajni plan za notranjo trgovino in ga bo treba prilagoditi tudi za zunanjo trgovino. Uporaben je za vse tiste, s katerimi trajno sodelujemo, s tistimi, s katerimi delamo občasno, pa bomo delali tudi po vzoru tistih, s katerimi smo podpisali sporazum.

NADA RIHTAR

Gradnje iz združenih sredstev

Od predvidenih investicij po srednjeročnem načrtu dela in razvoja na področju investicij za obdobje 1976—1980 iz združenih sredstev, so trenutno v teku naslednji investicijski objekti: blagovnica Vrhnika, SP Dravljje (razširitev), SP Vižmarje in SP Zalog.

BLAGOVNICA VRHNIKA

V obdobju 1976—1980 je potrebno realizirati program gradnje, modernizacije in razširitve trgovske mreže tudi zunaj mestnih območij, torej tudi na Vrhniku, ki se je z leti razvila in se še razvija iz majhnega trga v vedno večje naselje, kjer čedalje bolj primanjkuje ustreznih trgovskih lokalov. Na sami Vrhniki in v njeni neposredni okolici so že zgradili in še gradijo nove sodobne stanovanjske bloke in cel kup individualnih hiš. V načrtu so tudi veliki sodobni vojaški objekti. Zaradi tega se hitro veča število prebivalcev in z njimi število novih mladih družin. Obstoječa trgovska mreža ne sledi več vedno večji zahtevi po sodobnejši oskrbi prebivalstva in zato velikih del kupne moči odteka drugam, zlasti v Ljubljano.

TOZD Dolomiti je zato sklenila, da zgradi v samem centru Vrhnike novo blagovnico, ki naj bi bila v bistvu nekakšen potrošniški center. Naprodaj naj bi bili osnovni prehrambeni proizvodi, s posebnim poudarkom na sveži zelenjavi, sadju, mesu, delikatesah in mlečnih izdelkih. Tu bo tudi gostinski obrat, katerega osnovni namen bo priprava toplih malic.

Skupna površina blagovnice bo 1.459,85 kvadratnih metrov, investitor pa je, kot smo že omenili, TOZD Dolomiti. Predračunska vrednost osnovnih in obratnih sredstev znaša 25.408.000 din, od tega odpade na kredit Ljubljanske banke 17.386.000 din. Gradnja blagovnice se je pričela 10. 5. 1977, pričetek obratovanja pa načrtujejo za 1. 2. 1978.

RAZŠIRITEV SAMOPOSTREŽNE

PRODAJALNE V DRAVLJAH
Investitor TOZD Grmada se je odločila, da bo razširila svojo samo-

postrežno prodajalno v Dravljah ob Sojerjevi ulici. Zaradi izgradnje velikih blokovskih stanovanjskih naselij in množice individualnih hiš v neposredni bližini poslovalnice, sta se promet in želja kupcev po čim večji izbiri blaga tako povečala, da poslovalnica ne ustreza več. Sam prodajni prostor že dolgo ni več funkcionalen: med gondolami je neprestana gneča, kar povzroča negotovanje potrošnikov, samemu osebu pa izredno otežkoča delo. Zaradi tega kupcem ni mogoče ustreči s pestrejšo izbiro blaga ter kulturnejšo postrežbo. V prizidku načrtujejo tudi bife, kjer bodo stregli tople malice. Sedanja trgovina ima 160 kvadratnih metrov prodajnega prostora, s prizidkom pa bi se pridobilo še nadaljnjih 76 kvadratnih metrov. Predračunska vrednost osnovnih in obratnih sredstev znaša 6.578.000 din, od tega je kredit Ljubljanske banke 4.534.000 din. Z deli so pričeli 20. 7. 1977 in ker gradnja hitro napreduje, naprtujejo otvoritev že do konca tega leta.

SAMOPOSTREŽBA V VIŽMARJIH

Novije naselje pretežno individualnih zgradb v Vižmarjih oskrbuje z osnovnimi prehrabnimi artikli le majhna klasična prodajalna, ki pa že zdavnaj ne more zadostiti vsem potrebam in željam potrošnikov po pestrejšem asortimanu blaga, po dnevno sveži izbiri sadja in zelenjave, mesa, delikates in kruha. Zato se je TOZD Grmada, ki je investitor, odločila, da ne že kupljen zemljišču postavi samopostrežno prodajalno z oddelkom za mesnico, delikatese in prodajo kruha ter bife. Skupna površina bo znašala 524,25 kvadratnih metrov. Predračunska vrednost osnovnih in obratnih sredstev znaša 10.486.000 din, od tega je kredit Ljubljanske banke 7.260.000 din. Predvidevajo, da bo prodajalna zgrajena do 1. 3. 1978.

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ZALOG

V občini Moste-Polje so v preteklih letih zgradili več velikih stanovanjskih sosesk, s čimer se je priliv naših prebivalcev na to področje

močno povečal. Žal pa v teh novih soseskah niso istočasno gradili tudi vseh nujno potrebnih spremljajočih objektov, kot so zdravstveni domovi, storitveni objekti in trgovski lokali. V Krajevni skupnosti Zalog, Mercator že ima svojo samopostrežno prodajalno v zadruženem domu. Ker pa so zrasli v neposredni bližini novi stanovanjski bloki in veliko naselje individualnih hiš, obstoječa prodajalna ne more več ustreči željam številnih potrošnikov. Z leti je postala popolnoma nefunkcionalna, prostor med gondolami se je skrčil na minimum. Kupcem ni mogoče ustreči z večjo izbiro različnega blaga in tako odhajajo nakupovat raje v oddaljenejša naselja. Zato so se samoupravni organi TOZD Golovec odločili, da zgrade poleg sedanje prodajalne novo samopostrežno trgovino in bife s površino 911 kvadratnih metrov, staro prodajalno pa ukinejo. S tem bodo nudili velikemu številu potrošnikov pestrejšo izbiro blaga in kulturnejšo postrežbo.

Glavni projekt za objekt je še izdelan, prav tako pa tudi investicijski program. Predračunska vrednost osnovnih in obratnih sredstev je

17.071.847 din, v nekaj dneh pa bo izdelan zahtevek banki za dodelitev investicijskega kredita v znesku 10.844.853 din. Prodajalna naj bi bila zgrajena do 20. 11. 1978.

Poleg teh investicij je že tudi izdelan investicijski program za SP Središče ob Dravi, v izdelavi pa sta investicijska programa za SP Logatec ter Poslovni center Mercator ob Slovenčevi ulici; pričetek del v Logatcu načrtujejo že za letošnje leto.

SONJA VRHOVEC

— Tudi jaz sem začel z majhnim klubokom!

Vpis SOZD Mercator n. sub. o. v sodni register

Vpis SOZD v sodni register še ni uveden. Razlogov zato oziroma ovir pa je več. Potrebno je bilo počakati izdajo uredbe o vpisih OZD v sodni register.

Nova uredba pa je prinesla spremembo tudi v obrazcih, ki so potrebni za vpis OZD v sodni register. Vendar novih obrazcev ni bilo na razpolago, zato je pravna služba v delovni skupnosti SOZD Mercator pričela z vpisovanjem na stare obrazce.

Konec junija je prišlo do spremembe in sicer je založba Obzorje, Maribor sporočila, da bo

posredovala nove obrazce za vpis OZD v sodni register. Kljub takojšnjemu naročilu, je dobava obrazcev nekoliko zakasnila in smo jih prejeli šele 25. avgusta. Takoj po prejemu je pravna služba pričela z vpisovanjem obrazcev ter nadaljevala druga potrebna dela v zvezi z registracijo SOZD. Dela v zvezi z registracijo TOZD, DO in SOZD bo opravila pravna služba, o izvedenem vpisu v sodni register pa bo posamezna TOZD oziroma DO obveščena s sklepom sodnega registra.

VERA ALJANČIČ

Mercatorjev delež na sejmu v Kranju

Osrednja sejemska prireditev na Gorenjskem je Mednarodni gorenjski sejem v Kranju, ki je bil letos organiziran že sedemindvajsetič. Letos se je predstavilo 254 proizvajalcev in razstavljalcev, žal med njimi tudi nekaj takih, ki na takšno sejmsko prireditev ne sodijo.

Hala C je na sejmu že dolgo poznana kot razstavni in prodajni prostor Mercatorja. V njej je tudi letos TOZD Preskrba iz Trziča ponujala na lepo pripravljeni razstavi razno pohištvo, akustiko, gospodinjske aparate, posteljno perilo, zavese in drugo. Velik del razstavnega prostora pa so pripravili tudi zunaj, kjer so ponujali stavbeno pohištvo, betonske mešalce in samokolnice, kolesa, opremo za taborjenje in drugo.

Kakšen uspeh je imel ta sejem in kaj meni o njem, mi je v razgovoru povedal **MARJAN GRADIŠAR**. »Na vsak način je treba sejem v prihodnje reorganizirati. Poslovni odbor sejma bo moral v prvi vrsti ugotoviti, kakšni sejmi so za naše področje zanimivi,« je dejal tovariš Gradišar.

»Tradicija kranjskega sejma je potrošniški sejem, kar pomeni predvsem prodajo s popusti. Sejem naj bi bil v obdobju, ko so plačilni dnevi — letos je bil na plačilni dan že zaključek sejma. Pomembno je poudariti tudi to, da je bilo letos na Gorenjskem veliko kolektivnih dopustov, zato vse kaže, da promet ne bo tako visok kot lani, kar razen vsega, o čemer sem že govoril, vpliva tudi višji polog pri nakupu dražjih dobrin — predvsem pohištva in barvnih tv. Če bo šlo tako naprej, lanski uspeh ne bo dosežen.«

Naj dodam tole: lani so Tržičani v Kranju dosegli rekorden, izjemen uspeh, je pa tudi letos pričakovati boljši uspeh, saj so se namenili kreditne reševati še dan po zaključku sejma.

Omenil sem popuste, ki vsekakor vabijo k nakupu. Letos so bili enaki kot lani, saj se je treba držati sporazuma o dobrih poslovnih običajih. Popuste smo dajali le na pohištvo, gospodinjske aparate in TV aparate, nekaj je dala industrija občina pa je v času sejma znižala prometni davek za 1,5 %.

Že vrsto let zapored si TOZD Preskrba na sejmu pri prodaji pomaga z zunanji sodelavci. To so v glavnem študenti, ki so svojo vlogo vedno dobro opravili. Nekateri med njimi sodelujejo že več let in so se izkazali kot zelo uspešni prodajalci. Tu je še posebno treba omeniti predstavnika Mebla, ki je kot prodajalec strokovno svetoval nakup.

Prodajni prostor je bil tokrat izjemno lepo aranžiran, največ spet po zaslugi tovariša Paplerja, ki že vsa leta skrbi za sejem. Za svoje veliko delo in požrtvovalnost zasluži vse priznanje.

»Morda naj navedem še nekaj posebnosti,« je nadaljeval tovariš Gradišar. »Letos prvič razstavljamo

in prodajamo tudi stavbeno pohištvo. Temu bo treba v prihodnje tudi v redni prodaji dati več poudarka. Prodaja koles in motorjev je bila letos otežkočena, saj je primanjkovalo blaga. Poslovodja Mito Fajdiga je moral celo poiskati novega dobavitelja. Nič boljše ni bilo s prodajo kmetijske mehanizacije. Posebnost so na primer betonski mešalci: tovarna Lifam in Stare Pozove je blago dostavila šele tri dni pred zaključkom sejma, a od 18 mešalcev pa jih je bilo kar 15 poškodovanih. Kasneje so jih na zahtevo naše službe in komercialnega sektorja Mercatorja zamenjali, s čemer pa so le dodatni stroški, saj moramo v tem primeru sami dostaviti blago stranki na dom. Nasprotno pa gre pohvaliti LIV Postojna, saj ni manjkalo ne samokolnic, ne mešalcev. Pohvaliti se moramo s tem, da smo razstavljali regal dnevne sobe Manta, tovarna Stil Koper in sedežno garnituro Bana. Za oboje je bilo izredno veliko zanimanja in smo oboje tudi uspešno prodajali.«

V času sejma je naš razstavni prostor obiskalo več znanih družbenopolitičnih delavcev. Tako je prišel na našo razstavo predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Andrej Verbič, sekretar SZDL Jugoslavije Marjan Rožič, član predsedstva Jugoslavije Miha Marinko, pomočnik zveznega sekretarja za notranje zadeve Martin Košir s sodelavci in drugi. Posebno pozornost so ob obisku izkazali predstavniki družbenopolitičnega življenja občine Tržič s predstavniki pobratenege mesta Zaječar. Vsekakor je treba omeniti tudi to, da so naš razstavni prostor obiskali tudi člani delegacije francoskega pobratenege mesta s Tržičem-Ste Marie aux Mines.

Mercatorjevo stojnico so na sejmu v Kranju obiskali tudi družbenopolitični delavci občine Kranj, med njimi Tone Volčič, Drago Štefe in drugi.

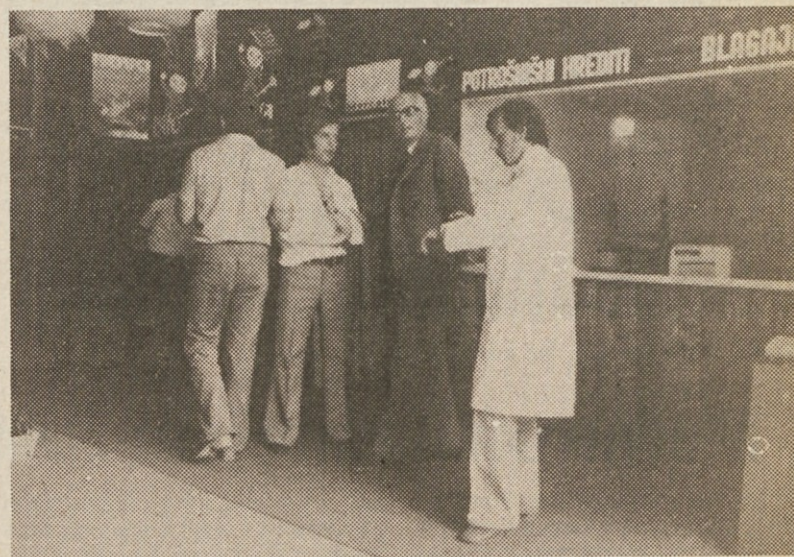
Naj ob koncu zapišemo, kaj menijo o sejmu nekateri prodajalci.

RUDI PLEVANČ, poslovodja železnine: »Sejem je bil letos nekaj dni prezgodaj, ko so bili ljudje še na dopustih, ali pa še niso dobili plač. Zato je manjša prodaja kot na primer lani. Veliko bi prodali peči za centralno kurjavo, a smo dobili le eno za pokazat. Rok dobave pa je cela 2 meseca, kar kupce zelo moti.«

MARINKA GOLMAJER, poslovodja tekstila: »Za obiskovalce je važen popust. In to velik popust! Če pa se blago prodaja po enakih cenah, kot v trgovini, kupca ne vleče. Letoš smo prodajali le za 1,5 % ceneje, ker je bil prometni davek nižji. Edinole moške srajce smo prodajali po 7000 din (prej 120.00 din) in te smo kaj hitro razprodali. V prihodnje bo treba doseči dosti nižje cene, sicer pa se nam ne izplača na sejem.«

Na letošnjem Gorenjskem sejmu v Kranju si je paviljon Mercatorja ogledal član predsedstva SFRJ, tovariš Miha Marinko.

Sejem je med drugimi obiskal tudi generalni direktor SOZD Mercator Milan Goslar.

Paviljon Mercatorja si z zanimanjem ogleduje tudi pomočnik zveznega sekretarja za notranje zadeve SFRJ, tovariš Martin Košir s svojimi sodelavci.

JANEZ PAPER, poslovodja sejma: »Priložiti se moram nadpravo sejma, ki veliko premalo nudi razstavljalcem. Velike težave so bile z elektriko, vodo, čiščenjem, odvozom smeti, pa s telefonom itd. Vedno smo morali ničkolikokrat urgirati, da so posamezno stvar uredili. Sicer pa sem s sejmom zadovoljen. Res ne bo takšen poslovni uspeh kot lani, vendar menim, da prav lanski, izredno visok promet, ne sme biti merilo za letošnje rezultate. Trudili smo se, kolikor se je dalo. Prav vsi, še posebno tovariš Gradišar, ki se za delo na sejmu ogromno angažira, in se mu posveča od jutra do večera.«

MERI LOGAR, študentka: »Prodajam pohištvo in kuhinje. V tem honorarnem delu sem se dobro znašla. Nekaj koristnih napotkov za

prodajo nam je dal Jernej Januš, ostalo pa sem se naučila iz prospektov. Mislim, da lahko ugodim še tako zahtevnim kupcem.«

JANEZ KVEDER, vodja bifeja: »Lahko se pohvalim z dobrim prometom, boljšim kot lani. Delno so nanj vplivale tudi degustacije, ki so bile dobro pripravljene. Veliko zavisi od tega, kdo jih pripravi in vodi. Ob degustacijah se je prodalo veliko blaga, kar je seveda povečalo promet. Posebno so naši obiskovalci pohvalili dobro kavo: celo nekateri iz konkurenčnih firm, ki imajo tudi svojo kavo, so bili naši stalni gostje.«

Toliko torej o Gorenjskem sejmu v Kranju, ki je bil kljub nekaterim manjšim težavam in spodrsrljajem uspešno zaključen.

MILE BITENC

Marjan Gradišar: Kranjski sejem bo treba v prihodnje reorganizirati.

Brhka dekleta so kupcem ponujala kilometre tkanin

Za nakup se je bilo težko odločiti. Izbira je bila pestra.

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni

Petnajsti mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni se je začel tudi tokrat tako, kot je že stara navada: v hudem naliivu. Pa tudi to ni preprečilo obiska množice povabljenih gostov in drugih, ki so si to sejmsko prireditve želeli ogledati že prvi dan.

Sejem v Gornji Radgoni, trajal je od 19. do 28. avgusta, je pomembna gospodarska manifestacija ne le za Pomurje, pač pa tudi za celotni slovenski prostor. Še več: v zadnjih letih je začel dobivati tudi močno mednarodno obeležje.

Poudarek na tej prireditvi je seveda na razstavi vsega, kar zanima kmetovalce; to so predvsem nove tehnološke pridobitve, s katerimi se morajo seznanjati tako kmetje družbenega, kot zasebnega sektorja. Hkrati pa so organizirane tudi primerne prireditve, ki naj bi jih stimulirane in pritegnile za naprednejše gospodarjenje in sodobno tehnologijo.

Sejem v Gornji Radgoni je na stičišču dveh dežel. Prav zato lahko prispeva pomemben delež h krepitvi blagovne menjave s sosedama: z Avstrijo in Madžarsko. Vendar je,

kot je povedal v svojem intervjuju za »Vestnik« Rudi Čačinovič, podpredsednik IS skupščine SR Slovenije, sodelovanje sosednjih območij še premajhno. Obe sosedni imata nedvomno interes, da obiskovalce sejma seznanijo z izdelki, ki jih lahko pri njih nabavijo. Za ta obmejni sejem bo po njegovih besedah potrebno predvsem doseči večji delež v sejmskih kontingentih.

Na letošnjem jesenskem sejmu v Gornji Radgoni je sodelovalo skupno okrog 370 razstavljalcev. Prikazali so ne le kmetijske stroje in ostalo mehanizacijo, pač pa tudi najrazličnejše potrošniško blago in ga hkrati tudi prodajali. Kot drugod po sejmih so tudi tu vabile nižje cene, popusti in razne druge ugodnosti.

Petnajstletno tradicijo ima ta sejem. In vse od začetka na njem sodeluje tudi Mercatorjeva TOZD Sloga. Za svoje dolgoletno sodelovanje pri organizaciji in razvoju sejma v Gornji Radgoni sta ji Interesna skupnost kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni in Gospodarsko Razstavišče iz Ljubljane podelila posebno priznanje. Enako

priznanje je prejelo še nekaj delovnih organizacij in posameznikov, med njimi tudi tovariš Konrad Kovačič, direktor TOZD Sloga.

Pa se za kratek čas še sprehodimo po tistem delu sejma v Gornji Radgoni, koder razstavlja in prodaja Mercator. Pravzaprav v vlogi prodajalca nastopa le TOZD Sloga. Ponuja pohištvo in gospodinjske aparate, akustiko in razne gospodinjske aparate, konfekcijo, perilo, trikotažo in drugo. Kupcev je veliko, a kaj več o poslovnih rezultatih še ne moremo zapisati, ker je tale članek nastal prve dni sejma.

Prvič pa na tem sejmu skupaj s Slogo razstavlja še nekaj naših delovnih organizacij in tako se tokrat že predstavljamo kot velika sestavljena organizacija združenega dela z raznimi dejavnostmi.

V hali A razstavlja Investa trgovinsko in gostinsko opremo, kot novost pa kovinsko opremo Investa. To je že dobro poznana abstracta, izdelana v domači tovarni. Na sosednjem razstavnem prostoru najdemo obrat Panonije — Zaščito, ki je tokrat na res primeren način lepo predstavila razna zaščitna sredstva.

Emba je na razstavo poslala kavo in čaje, med njimi novi sadni čaj, za katerega je veliko zanimanja in smo ga predstavili tudi na degustaciji. Hotel Ilirija s pogrinjkom »fantovščina« za katerega je leta 1969 na gostinsko-turističnem zboru v Portorožu prejel zlato medaljo in diplomu, predstavlja gostinsko dejavnost. S prospektnim materialom pa obiskovalce seznanja s hoteli v Ljubljani, na Črnem vrhu v Idriji, v Posavju in Kostanjevici. Veliko pozornost obiskovalcev je pritegnila lepo urejena razstava sadja in zelenjave, na kateri se predstavlja Mercator Sadje-zelenjava. Toliko lepega sadja in zelenjave se v naših prodajalnah, po mnenju obiskovalcev, ne vidi zlepa.

No, ob koncu naj omenim še degustacije, za katere je bilo veliko zanimanja. Začele so se v torek, 23. avgusta z »Dnevom Mercatorja«, ko smo obiskovalcem postregli s kavo in sadnim čajem, delili značke Mercator, Ilirija in Sadje zelenjava, zastavice in drugo. V naslednjih dneh smo na degustacijah predstavili izdelke Slovina, Delamarisa, Kolinske in Talisa. MILE BITENC

Počitniški dom Mercator v Dajli

V Dajli, mestecu blizu Novigrada, ima Mercator oziroma delavci TOZD Grmada, Golovec, Dolomiti, Grosist, Veleblagovnica Beograd, Investa in Delovne skupnosti SOZD, svoj počitniški dom. Ob otvoritvi doma, aprila 1975, smo v našem glasilu o njem že pisali, vendar so od takrat minila dobra tri leta, zato je prav, da ponovno nekaj napišemo o našem edinem počitniškem domu. Mogoče bo to za koga tudi spodbuda, da se bo še letos odločil za dopust v Dajli, saj je v mesecu septembru še nekaj prostih sob.

Dajla je majhno mesto, ki leži tik ob morju in je obdano s plodno zemljo, nasadi oliv, breskev, z vino-

tudi Mercatorja. Naš počitniški dom je s svojo izvirstnostjo eden od najlepših turističnih objektov v teh krajih, saj je stavba po zaslugi arhitektov iz TOZD Investa obdržala svojo prvotno podobo in tako postala tudi majhna turistična zanimivost Dajle.

ZANIMIVA ZGODOVINA DAJLE

Širše področje Umaga in tudi Dajle, ki je od Umaga oddaljena 12 kilometrov, je naseljeno že od rimskih časov, o čemer pričajo številne arheološke najdbe in izkopanine. V Dajli so odkriti ostanki antičnih zgradb, na katerih temeljih je bila v

Okoli doma je prostoren in lepo urejen vrt.

in gospodarskimi zgradbami daroval meniškemu redu Benediktincev, ki so dvorec preuredili v samostan, s posestvom pa so upravljali fratri.

Po padcu Benetk (1797) je bila Dajla v posesti Avstrije vse do konca druge svetovne vojne, razen v kratkem obdobju Napoleonove vladavine. Ves ta čas so v Dajli gospodarili fratri, naši ljudje pa so delali kot zakupniki zemlje, na »afit«, kakor so to imenovali. Delali so kot koloni, pogosto še v težjih pogojih kot za vladavine grofov Grizzoni. Zakupnino so plačevali ne samo za svojo zemljo, temveč tudi za pašo in za vse ostalo, od česar je bilo odvisno njihovo siromašno življenje.

Takšno življenje se je nadaljevalo tudi v času italijanske okupacije s tem, da so bili pogoji za življenje za naše ljudi mnogokrat še težji, saj so bile gospodarske in politične pravice zmanjšane v še večji meri. Oblast fratrov v Dajli se je nadaljevala, omenimo naj samo dva, Don Mariana Cukalia, ki je znorel in Don Constantina Baccinellia, znanega po tem, da je sicer nekoliko spremenil obliko, da bi tako lahko zadržal vsebino kolonialnega sistema. Zadnji gospodar Dajle, frater Don Constantino, je neslavno končal svojo vladavino konec druge svetovne vojne, ko je bežal z ladjo iz Umaga v Trst in so ladjo potopile letalske bombe.

Dajla je bila tipičen primer kolonialnega sistema, ki je bil uveden v Istri, njena zgodovina pa nam dobro pokaže, kako je nekoč živel hrvaški narod v teh krajih.

Po končani vojni in revoluciji je bila zemlja, na kateri so delali prej kmetje kot koloni za grofe in fratre, z agrarno reformo dana v roke prvim gospodarjem, kmetu n samim. Novi lastniki zemlje so na poljih Dajle ustanovili 1948. le a kmetijsko zadrugo z imenom »Iskra«, preko katere je življenje v Dajli postalo lažje in lepše. Zadruga je šla skozi vse oblike organiziranosti

glede na razvoj našega gospodarstva in političnega sistema in deluje danes kot TOZD v okviru PIT Umag (Poljoprivreda, industrija i trgovina Umag).

KAKOJE NASTAL POČITNIŠKI DOM

Stavba, v kateri je dom, je bila pred vojno del posestva fratrov. V njej je bil hlev z značilnim stolpom, v katerem so hranili krmo za živino. Pred nekaj leti je sanitarna inšpekcija zahtevala od PIT Umag, ki je bil lastnik, da reši problem čistoče in ustrezno adaptira poslopje, saj je s svojim videzom, neurejenostjo in smradom kvarilo okolico turistično razvijajoče se Dajle. V PIT Umag so začeli razmišljati o prodaji poslopja, kar so zvedeli naši komercialni delavci, ki so poslovali s PIT. Cena je bila ugodna in tako smo 1975. leta za 100 starih milijonov kupili 635 kvadratnih metrov površin poslopja in 5860 kvadratnih metrov zemljišča. Z delom se je pričelo 1974. leta in po zaslugi prostovoljnega, udarniškega dela in pravega entuziazma organizatorjev in nosilcev dela tovarišev Draga Arharha, Antona Stančiča in Marjana Česnika, je bila stavba hitro adaptirana, opremljena in počitniški dom odprt 15. aprila 1975.

UDOBNOST IN DOMAČNOST DOMA

V teh letih, kolikor je dom odprt je v njem letovalo preko 2000 naših delavcev oziroma njihovih družinskih članov in če sodimo po »knjigi pritožb«, po njihovih izjavah in naših izkušnjah, so bili s počitnicami v Dajli nadvse zadovoljni. Nizke cene, udobnost in domačnost, odlična hrana, velik vrt z otroškim igriščem, možnost športne in druge rekreacije (namizni tenis, balinanje, šah, barvna televizija, sprehodi) in mir so tisto, nad čemer so vsi najbolj navdušeni. Malo manj pa to velja za plažo, katere del je blizu vikendov, tako da se njihovi lastniki stalno

Dvorec grofov Grizzoni, kasneje benediktanski samostan in danes dom onemoglih v Dajli.

gradi, žitnimi polji in drugimi kmetijskimi kulturami. Mestece je mirno, tiho in brez industrije, z okoli sto prebivalci, ki se v glavnem preživljajo s kmetijstvom in turizmom.

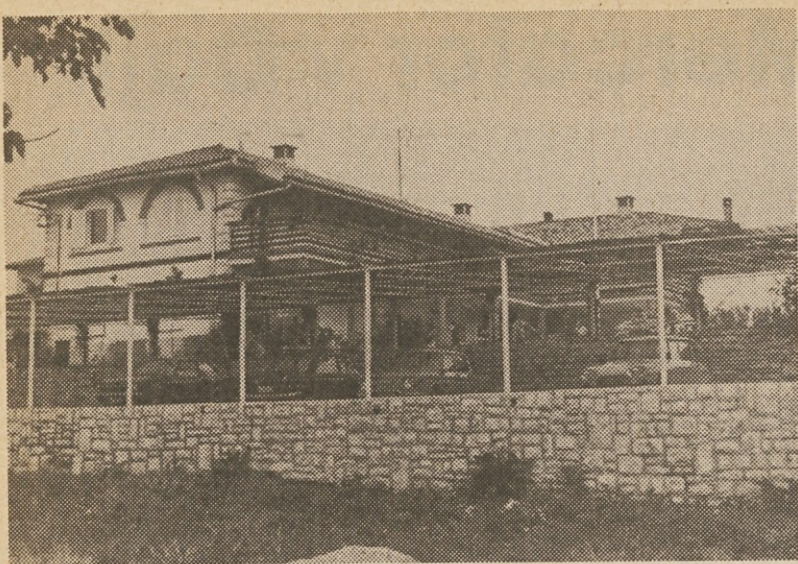
Dajla je znana predvsem po velikem številu vikendov, po dvorcu in po počitniških domovih večih organizacij združenega dela med njimi

5. stoletju zgrajena zgodnjekrščanska naselbina. V času Beneške republike, ki si je priborila gospodstvo tudi nad Istro, so se doselili v te kraje beneški grofje Grizzoni, ki so so za svoje »posebne zasluge« dobili od benetk v dar velike komplekse zemljišč v Dajli. Zadnji grof ni imel več potomcev, zato je pred več kot sto leti vse svoje posestvo z dvorcem

Prve lopate pri izgradnji počitniškega doma v Dajli smo zasadili v letu 1974. Veliko je bilo opravljenega s prostovoljnimi delom.

Lepo je poskrbljeno tudi za »jeklene konjičke«.

jezijo in neupravičeno lastijo tudi morsko obalo in morje. Lepih plaž ne manjka, res da so malo oddaljene, vendar njihova lepota, čisto morje in mir odtehtata tistih pet minut hoje mimo bivšega gospodarskega poslopja in nekdanjih polj grofov in fratrov.

Dom ima sedaj 23 sob, od tega 9 dvoposteljnih, 6 troposteljnih in 8 štiriposteljnih, tako lahko hkrati potuje v domu 72. gostov. V stavbah v neposredni bližini doma so s pogodbo rezervirane privatne sobe, tako da lahko skupaj v eni izmeni letuje približno sto oseb. Vsaka soba ima tuš in WC; velike so približno 10 kvadratnih metrov, povsod je topla voda, tako da so sobe kljub njihovi majhnosti zaradi funkcionalnega pohištva kar udobne. Sodobno opremljena kuhinja z veliko jedilnico, teraso in bifejem ter prijazno osebje doma, ki izpolni vsako željo

gosta, če je to le mogoče, zagotavlja, da je poleg morja, sonca in kopanja poskrbljeno tudi za lakoto in žejo. V stolpu nekdanji shrambi za krmo je skupni WC, pralnica in pisarna upravnika. Dom ima tudi velik in lepo urejen vrt z otroškimi igriščem in baliniščem ter parkirni prostor, pokrit z bambusovim trsjem, ki pa postaja zadnje čase že premahen. Seveda je dom zaprtega tipa, ima lepo lego in čudovit razgled na morje in na samo mesto Dajlo. V neposredni bližini so trgovina, mesnica in turistično društvo.

IN KAKŠNE SO CENE?

Organizacijo, poslovanje ter delo počitniškega doma vodi koordinacijski odbor sestavljen iz predstavnikov ustanoviteljev doma v skladu s pravilnikom in hišnim redom. Cene penziona za vsako leto določi koordinacijski odbor in so letos naslednje:

Prijazna kuharica Lidija pomaga tudi pri razdeljevanju obrokov.

VRSTA SOBE

	izven sezone	v sezoni
	10.6. — 30. 6.	1. 7. — 31. 8.
	1. 9. — 30. 9.	
dvoposteljna	85,00 din	95,00 din
troposteljna	80,00 din	90,00 din
štiriposteljna	75,00 din	85,00 din

Za otroke od drugega do osmega leta starosti se plača polovična cena.

V domu je stalno zaposlen samo upravnik, Božo Škrlj, le v času, ko je dom odprt, pa delajo še dve kuharici, pomožna kuharica, servirka in snažilka. Osebe je v glavnem iz leta v leto isto, letos so to poleg upravnika še: Lidija Radovčič, Valerija Erjavec, Marija Beletič, Lucija Škrlj in Irena Matijašič.

Na koncu velja zapisati, da so zmogljivosti doma premalo izkoriščene v izvensezonskih mesecih — juniju in septembru — ko bi lahko v

njem preživeli svoj oddih delavci, ki delajo v posebno težkih delovnih pogojih dodatek k rednemu letnemu dopustu, naši upokojenci in delavci z nizkimi osebnimi dohodki, ki bi jim sindikat plačal del ali ves penzion. V ostalih mesecih pa bi lahko v njem organizirali naše seminarje in ob daljših praznikih odprli dom za večje skupine delavcev, saj je dom ogrevan s centralno kurjavo. Posebej je potrebno razmisliti o povečanju zmogljivosti doma oziroma gradnji novega objekta ali adaptaciji ene izmed gospodarskih stavb PTT Umag ob morski obali.

NAŠI DELAVCI O DOMU

Prav je, da o domu samem in letnem oddihu v njem spregovorijo naši delavci sami. Nekaj smo jih poiskali in vsem zastavili naslednja vprašanja:

1. Kakaj ste se odločili za letovanje v počitniškem domu Mercator v Dajli?
2. Kakšen vtis imate o domu, kaj vam je bilo všeč in kaj ne?
3. Ali menite, da je v Mercatorju dovolj počitniških zmogljivosti?

PERMEŽA, TOZD Grosist, referentka v transportne. oddelku:

»Ni se mi bilo težko odločiti za Dajlo, saj sem bila tu na počitnicah že dvakrat in se rada vračam predvsem zaradi primernih cen ter dobrega počut-

ja. Tudi letos sem bila zelo zadovoljna in o domu lahko govorim samo pohvalno. Ugotavljam, da se stvari iz leta v leto bolj urejajo, veseli me, da je tujih oseb v domu vsako leto manj (bife, namizni tenis). Malo nas je motila samo plaža zaradi morskih ježkov, kar je nerodno predvsem zaradi majhnih otrok. Čeprav se bifeja redko poslužujem sem mnenja, da so cene v bifeju previsoke in bi bilo potrebno znižati zlasti cene sokov in drugih brezalkoholnih pijač. Vedno več gostov pride v Dajlo z osebnimi avtomobili, tako da je postal pakirni prostor premajhen in ga bo potrebno razširiti. Glede počitniških zmogljivosti v Mercatorju pa mislim, da jih je premalo, potrebujemo nove domove in to predvsem na različnih krajih. Naj pripomnim tudi to, da mora koordinacijski odbor razmisliti, kako vzbuditi oziroma pripraviti delavce z najnižjimi osebnimi dohodki, da bi se odločili za oddih v našem domu.«

OBLAK MIRA, Delovna skupnost SOZD, vodja obračuna OD:

»V Dajli sem že bila, zato se mi ni bilo težko odločiti, da preživim del dopusta z vnučko v našem udobnem domu. Obe z vnučko sva bili zelo zadovoljni, nekaj pripomb imam le na hrano, ki ni več tako pestro izbrana, malo premalo je zelenjave in jedilnik ni sestavljen najbolj posrečeno. Seveda pa je hrana odlična in jo je bilo vedno dovolj. Junija, ko sem bila v Dajli je bilo sicer nekaj narobe z vodo, tako da je nekaj časa tekla samo vroča voda, vendar mislim, da so to napako

kmalu odpravili. Poseben problem je plaža, ki jo bo treba urediti, za kar mislim, da denar ne bi bil problem. Prepričana sem, da potrebujemo več počitniških domov in da jih ne gradimo v Dajli ampak na različnih koncih naše obale, pa tudi drugje, na primer v hribih.

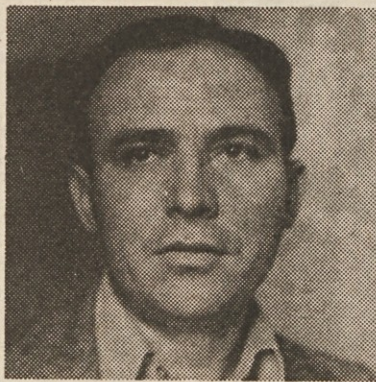
MODRIJAN SUZANA, TOZD Grosist, samostojni reklamant:

»V domu preživim del svojih počitnic že vsako leto od otvoritve in sem bila vedno nadvse zadovoljna. Večkrat grem v Dajlo tudi čez vikend in ob praznikih, saj so cene primerne pa tudi daleč ni. Dom je izredno domač, v njem se ugodno počutim in sprostim. Vrt je izredno lep in se človek v njem lahko res spočije od mestnega hrupa in smrada. Težko bi kaj posebej pohvalila, saj je vse zelo v redu, tako dom kot okolica in osebe. Mogoče bi

to lahko sploh tako imenujem, lahko navedem, da manjka v sobah hišni red, dom nima telefona, kar je včasih nerodno in lahko bi bili naročenina dnevno časopisje in nekatere revije: Delo, Dnevnik, Nedeljski dnevnik, Teleks, ki bi jih lahko prebrali v klubskem prostoru. Takšna organiza-

cija, kot je Mercator, bi morala imeti več takšnih počitniških domov in to na različnih krajih, tako da letovanje ne bi postalo enolično in da bi lahko bolj svobodno izbirali čas letovanja.«

DOLŠAK CVETKA, TOZD Investa, inokorespondent:

»V Dajli sem bila že lani, bila sem zadovoljna, zato sem se letos zaradi primernih cen, urejenosti in domačnosti doma ponovno odločila, da preživim svoj dopust v Dajli. Bila sem zelo zadovoljna, vse se mi zdi v redu, hrana je letos celo malo boljša, dovolj jo je in je pestra. Mislim, da bi bilo potrebno razširiti otroško igrišče s še kakšno gugalnico in vrtljakom, v domu bi moralo biti nekaj kompletov badmintona in še kakšnih drugih družabnih iger. Da potrebujemo nove domove, najbrž ni dvoma, saj nas je v Mercatorju veliko in imamo radi spremembe. Zato potrebujemo še kakšen dom kje drugje na morju.«

TURŠIČ JELKA, Delovna skupnost Mercator Rožnik, knjigovodja za grupiranje PD:

»Zadnja leta smo vedno taborili, tako da smo si letos zaželeli dopust brez kuhanja. Slišala sem samo lepo o Dajli od svojih sodelavk, zato smo se odločili za naš počitniški dom. Dom nam je bil vsem zelo všeč, prav tako hrana in ostalo, plaža ni najboljša, vendar nas to ni preveč motilo, ker smo imeli čoln. Za otroke je še posebej lepo, ker jih lahko pustiš v vrtu, kjer se lahko igrajo, ne da bi bil

v skrbeh zanje. Posebej moram pohvaliti osebe doma, saj mi je v času dopusta zbolel otrok in so pokazali veliko razumevanja. Prepričana sem, da drugje ne bi bilo tako. Glede počitniških zmogljivosti pa mislim, da moramo postavljati tudi prikolice tako v Dajli kot drugje, saj je dovolj prostora in zmogljivosti kuhinje bi to dovoljevala. Prostora je dovolj tudi za taborenje.«

BURJAK LOJZE TOZD Grmada, oddelkovodja tehnične trgovine:

»Do zdaj smo bili že dvakrat v Dajli, bili smo zadovoljni inker med počitnicami ne želimo kuha-

ti, smo se tudi letos odločili, da preživimo dopust v Dajli. Slabega o domu nimam kaj povedati, saj je vse, ena A', hrana je odlična, postrežba prav tako, osebje je prijazno in ni bilo nobenega problema. Predlagam le, da nekaj ukrene za čisto plažo, saj je umazana in je ne čistijo. V domu sem bil z družino in moram reči, da je za otroke odlično poskrbljeno. Vsekakor moramo graditi nove počitniške domove, saj je tako letovanje boljše kot v prikolicah. Prepričan sem tudi, da denar za gradnjo ne bi bil poseben problem.«

BALANT PAVLA, TOZD Dolomiti, poslovodja:

»Že dalj časa smo hodili na dopust v Medulin in ker letos ni bilo več prostora, smo se odločili za Dajlo, za katero me je navdušil sodelavec. Prostora najprej ni bilo, vendar je nekdo odpovedal letovanje, tako da smo prostor dobili mi. Moram priznati, da sem bila presenečena nad samim izgledom doma, njegovo lepoto in velikim vrtom še posebej, ker sem slišala, da je bil tam prej hlev

za živino. Stanovali smo sicer v privatni sobi tik ob domu, vendar nas to ni motilo, ker je bila soba v redu, bolj mirno je bilo in več prostora tudi za najem in mislim, da bi se jih morala uprava doma bolj posluževati ter na ta način povečati zmogljivost. Še posebej smo bili navdušeni nad postrežbo, ki je bila zelo hitra, osebje pa vljudno in zelo pridno. Mislim, da je to prava redkost. Sama hrana je v redu. Bilo jo je dovolj tako za odrasle, kot za otroke. Otroci so sicer pogrešali včasih kompot ali puding, ker so tega navajeni do. Plaža je kar v redu, pripomb imam le na turistične delavce Dajle, ki bi morali poskrbeti za večkratno čiščenje plaže, mi sami pa bi lahko bolj uredili nekaj metrov plaže.«

Iz odgovorov na našo anketo se vidi, da so bili delavci tudi letos z letovanjem zelo zadovoljni, opazili pa so nekaj pomanjkljivosti, na katere na ta način opozarjamo koordinacijski odbor. Vsi so si edini, da je potrebno zgraditi oziroma usposobiti nove počitniške kapacitete tako v Dajli kot v drugih krajih, o čemer bi morali bolj razmišljati v skupnih službah SOZD. Sedanje razdrbljene in skromne zmogljivosti bomo morali združiti, ustanoviti počitniško skupnost Mercatorja in se letovanja naših delavcev lotiti bolj organizirano.

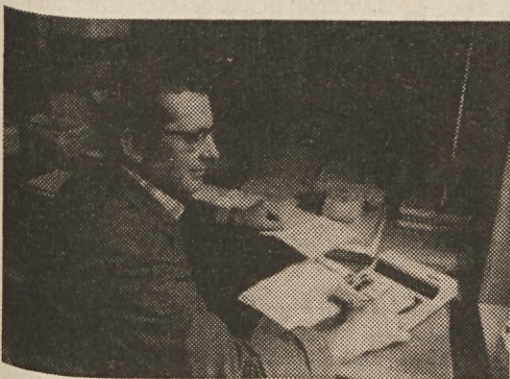
O te pa bomo nekaj več napisali v eni prihodnjih števil.

V. B

lahko uredili le kakšen košček plaže. Čeprav nekateri pravijo, da ne bi nikoli šli v tak dom, ker tako ali tako že vsak dan gledajo svoje sodelavce, mislim, da temu ni tako, saj zaradi velikega števila naših delavcev v izmeni poznaš le štiri, pet ljudi. Obenem paje to lepa prilika, da se med seboj še bolj spoznamo, zblížamo ter na ta način tudi prispevamo k boljčvrsto povezanemu kolektivu Mercatorja. Zato moramo zgraditi še več takšnih domov, pri tem pa moramo paziti, da bodo tudi na takem nivoju kot je ta.«

SAVŠEK FRANC, TOZD Golovec, poslovodja:

»Letos smo že tretjič letovali v Dajli. Vedno smo bili zadovoljni, prav tako tudi letos. Žena je še posebej vesela, saj ji ni treba kuhati. Vsem nam je všeč sama zgradba, okolje, povsod je dovolj prostora, osebje je v redu, le plaža je precej oddaljena, vendar mislim, da nam kratek sprehod ne škodi. Nerodno je, ker ni telefona in ko sem večkrat iz Novigrada klical v trgovino, nisem dobil zveze ali sem dolgo čakal na zvezo. Postrežba in hrana je kot vsako leto bila tudi letos odlična. Med

našo izmerno nas je nekaj dni motil hrup iz sosednih stavb (v bližini doma gradijo novo hišo, op. ur.). Cene v bifeju so kar v redu, včasih je v njem preveč tujih gostov, vendar mislim, da to ne smemo vzeti preveč za hudo, saj vemo, da na ta način krijemo tudi del stroškov. Naj povem tudi to, da se nam vreme ni izneverilo še nobeno leto in smo imeli letos vseh 10 dni sončno in toplo vreme. Za tiste, ki pridejo z avtomobilom, je postalo pokrito parkirišče že premajhno in ga bo potrebno razširiti. Nekaj sem slišal, da razmišljajo o odkupu prostorov, kjer je sedaj dom onemoglih, kar se mi zdi pametno. Res da bo drago, vendar če bo tak objekt za ves Mercator, to ne bi smel biti prav velik problem. Edini pomislek imam, da bi se potem naveličali letovati vedno v istem kraju.«

DORĐEVIĆ DESIMIR, Delovna skupnost Mercator Rožnik, referent za zavarovanje:

»Letos smo se odločili preživeti dopust na istrski obali, za naš dom pa so me navdušile izjave sodelavcev in pa simbolične cene. O domu samem lahko rečem vse najlepše — tudi plaža, ki pod domom ni najlepša, me ni motila, ker sem raje vsak dan hodil na drugo mesto. Hrana je bila izredna, mislim da jo je za čas počitnic celo preveč glede na to, da v glavnem počivamo. Posebej moram pohvaliti gostoljubnost upravnika tovariša Škrlija in ostalega osebja. Kot pomanjkljivosti, če

NK MERCATOR NI VEČ V II. ZVEZNI LIGI

Zgodilo se je to, česar so si vsi privrženci NK Mercator najmanj želeli — drugoligaš iz Ljubljane je v sezoni 1976—77 zasedel 17. (predzadnje) mesto v drugi zvezni ligi — zahod in se tako poslovil od zveznega tekmovanja.

Ce se ozremo na minulo sezono, lahko rečemo, da bi NK Mercator kljub vsemu zaslužil obstanek v zveznem razredu. Prav zato se lahko vprašamo.

KDO JE KRIV?

Vzrokov za tekmovalni neuspeh je več in težko je izdvojiti enega samega. Nespametno bi bilo iskati krivca — posameznika, saj je nogomet kolektivna igra. Kakor so za vsak uspeh kluba zaslužni vsi — igralci, trener in uprava, je tako tudi pri neuspehu. Zato lahko rečemo, da smo krivi vsi, ki kakorkoli delujemo v klubu. Kljub temu pa levji delež krivde pripade igralcem, ki bi se lahko še bolj požrtvovalno in bolj enotno borili za barve kluba. Poleg tega je na rezultate moštva vplivalo še nekaj činiteljev. Moštva, ki so letos nastopala v drugi zvezni ligi — zahod, so bila precej močna — med njimi je bilo tudi nekaj bivših prvoliigašev. Od začetka prvenstva pa vse do konca se ni vedelo, kakšen bo sistem tekmovanja v naslednjem letu, tako da je bila vsaka tekma pravi boj za obstanek. Prihajalo je do napak, ki so bile bolj posledica psihične obremenjenosti igralcev,

kot pa česa drugega. V nogometu pa obstaja še en važen dejavnik — športna sreča! Prav športna sreča pa je NK Mercator letos popolnoma obrnila hrbet. Tako v jesenskem, kot v spomladanskem delu tekmovanja je na številnih srečanjih odločil prav ta dejavnik — žal v korist naših nasprotnikov.

KAKO V PRIHODNJE?

To, kar se je zgodilo, ni nobena katastrofa — to ni znak, da je sedaj treba dvigniti roke od vsega in prepustiti klub svoji usodi. Enkrat je klub že doživel enako usodo, vendar smo s skupnimi napori dosegli, da smo že naslednje leto zopet tekmovali v zveznem razredu. Mislim, da ni ovir za ponovitev takega uspeha.

V klubu imamo nekaj zelo perspektivnih mladih igralcev, ki so že dokazali, da je treba resno računati nanje. Prav oni, skupaj z okrepitevami iz ljubljanskih klubov, ter nekaterimi starejšimi člani, ki bodo še ostali v klubu, naj bodo tista gonilna moč, ki bo pripeljala NK Mercator nazaj med zvezne ligaše.

Na koncu naj še povem, da so nas povsod, kjer smo nastopali, sprejeli s simpatijami in smo pridobili veliko športnih prijateljev. Vsi so nam želeli skorajšnjo vrnitev v drugo zvezno ligo in poslovili smo se z besedami: »Na svidenje v jeseni 1978!«

DARKO BAJEC

OBVESTILO

Zaradi obilice aktualnega gradiva in tehničnih razlogov v tej številki nismo mogli objaviti nekaterih rednih rubrik (Dopisniki poročajo, Mercatorjev mozaik, Ne, ne tako!) in nekaj drugih člankov. Vse to boste lahko prebrali v naslednji številki, ki bo izšla v septembru.

Uredništvo

PRIŠLI — ODŠLI

Z današnjo številko pričenjamo objavljati seznam delavcev, ki so v mesecu pred izidom glasila, pridobili delovno razmerje oziroma jim je delovno razmerje prenehalo. Podatke objavljamo na podlagi mesečnih poročil TOZD oziroma DO, ki jih pošiljajo kadrovske službe do vsakega 10. v mesecu za pretekli mesec. Rubriko bo urejala Jana Brežnik, referentka za kadrovske evidence v delovni skupnosti SOZD.

DELOVNA SKUPNOST MERCATOR-ROŽNIK

prišli: Škrjanc Ana, Đuran Katarina, Pustotnik Marija
odšli: Markovič Jožica

TOZD Preskrba, Tržič

prišli: Kokalj Vida, Kavčič Drago

TOZD Standard, Novo mesto

prišli: Kovačević Mladen, Kralj Štefka, Kum Milena, Sašek Jože, Križman Slavica, Šušteršič Marjeta, Pipan Vida, Plut Srečko, Levak Srečko, Kovačević Dubravka, Zupan Marica, Blaznik Martina, Colarič Ana, Hrovat Milan
odšli: Macedoni Alojz, Vrabec Antonija

TOZD Kavarna Evropa, Ljubljana

prišli: Toromanović Fatma
odšli: Toromanović Fatma, Ploj Roman

TOZD Grosist, Ljubljana

prišli: Medved Ignacij, Molek Štefan, Čož Tone, Kolmanko Slavko, Tišljarič Dragutin, Markovič Jožica, Potokar Jože, Korpes Rudi, Bekić Ilija, Šegula Ivanka, Srša Biserka
odšli: Špes Helena, Rangus Stan-ko, Sivec Andrej, Kržič Mojca

TOZD Conimex, Ljubljana

prišli: Bajkamović Halida
odšli: Petkovič Nikola, Kajtezović Kristina, Ivanković Boro, Turk Olga, Vilfan Vladimir

MERCATOR-SLOGA, Gornja Radgona

prišli: Vičko Irena, Kavčič Andrej, Kocuvan Jože, Ferenček Jurij
odšli: Bratkovič Frančiška, Harcan Marija, Turkl Franc

MERCATOR-ZARJA, Ormož

prišli: Hutinski Marijana, Kosi Zlatka, Krajač Željka, Bohinec Stanko, Belec Nada, Šarič Zoran, Štuhec Ivo, Čulek Stanka, Žižek Viktorija

MERCATOR — STPHRASTNIK, Hrastnik

prišli: Majcen Božo, Knez Branka, Plazar Slavi, Majcen Lidija, Macele Veri, Petan Nataša, Kralj Erna, Lubej Frančiška, Povše Alojzija

DELOVNA SKUPNOST SOZD MERCATOR

prišli: Gabrijel Biserka, Jevnikar Štefka
odšli: Koblencer Milan

TOZD Cibes, Ljubljana

prišli: Žnidar Jernej

TOZD IN DO, KI NISO POSREDOVALE PODATKOV

TOZD Dolomiti, Ljubljana
TOZD Golovec, Ljubljana
TOZD Grmada, Ljubljana
TOZD Metlika, Metlika
TOZD Gradišče, Trebnje
TOZD Jelka, Ribnica
TOZD Veleblagovnica Beograd, Novi Beograd
TOZD Hladilnica, Ljubljana
TOZD Investa, Ljubljana
TOZD TMI, Ljubljana
TOZD Trgopromet, Kočevje
TOZD Kavarna bar Nebotičnik, Ljubljana
TOZD Ilirija, Ljubljana
TOZD Jelka, Hrastnik
TOZD Sremič, Krško
MERCATOR — AGROKOMBINAT KRŠKO, Krško
MERCATOR — KMETIJSKI KOMBINAT SEVNICA, Sevnica
MERCATOR — SLOVENIJA SADJE, Ljubljana
MERCATOR — GOSTINSKO PODJETJE IDRİJA, Idrija
MERCATOR — CONTAL, Ljubljana
MERCATOR — EMBA, Ljubljana
MERCATOR — PANONIJA, Ptuj
MERCATOR — RUDAR, Idrija
MERCATOR — SADJE ZELENJAVA, Ljubljana
MERCATOR — UNIVERZAL, Lendava
MERCATOR — PRESKRBA, Krško
MERCATOR — POTROŠNIK, Lenart v Slovenskih Goricah

Mercator

Glasilo delovnega kolektiva SOZD Mercator n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja Delavski svet SOZD Mercator n. sub. o. — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domanjko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Rihtar, Marjan Pogačnik, Jože Rener in Ivanka Vrhovčak — Odgovorni urednik: Vasja Butina — Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.